

WÓJT GMINY STANIN

URBIT – DORADZTWO I PROJEKTOWANIE,
UL F. M. LANCIEGO 11 M 55, 02-792 WARSZAWA

PROJEKT

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY STANIN

STANIN / WARSZAWA, czerwiec 2014

ZESPÓŁ AUTORSKI:

URBIT – DORADZTWO I PROJEKTOWANIE

Główny Projektant:

Mgr inż. arch. Marcin Świetlik

członek Okręgowej Izby Urbanistów z/s w Warszawie (nr WA-209)

Projektanci:

Mgr inż. Iwona Kowalczyk

Mgr inż. Arleta Walczak

Mgr inż. Hanna Kowińska

Konsultacje branżowe:

Mgr inż. Eliza Gnyś

Maria Witerska

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	6
I.1. INFORMACJE OGÓLNE	6
I.2. POŁOŻENIE I POWIĄZANIA Z UKŁADEM ZEWNĘTRZNYM.....	8
I.3. PRZESĄDZENIA PLANISTYCZNE	9
I.3.1. Ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego dotyczące terenów gminy Stanin	9
I.3.2. Planowanie przestrzenne w gminie.....	9
II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY STANIN	10
II.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE.....	10
II.2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE.....	11
II.2.1. Ludność.....	11
II.2.2. Mieszkalnictwo i obsługa ludności	11
II.2.3. Stan prawny gruntów	13
II.2.3.1. Struktura własności.....	13
II.2.3.2. Tereny zamknięte.....	14
II.2.4. Środowisko przyrodnicze	14
II.2.4.1. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.....	14
II.2.4.2. Przyrodnicze obszary i obiekty chronione	22
II.2.4.3. Zagrożenia i uciążliwości środowiska przyrodniczego.....	27
II.2.5. Dziedzictwo kulturowe	32
II.2.6. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	43
II.2.6.1. Sieć osadnicza i charakterystyka zabudowy	43
II.2.6.2. Usługi i przemysł	44
II.2.6.3. Produkcja rolna i leśna	44
II.2.7. Komunikacja	45
II.2.8. Infrastruktura techniczna.....	46
II.2.8.1. Zaopatrzenie w wodę.....	46
II.2.8.2. Gospodarka ściekowa i odprowadzanie wód opadowych	46
II.2.8.3. Elektroenergetyka.....	47
II.2.8.4. Zaopatrzenie w gaz.....	47
II.2.8.5. Ciepłownictwo.....	47
II.2.8.6. Telekomunikacja.....	47
II.2.8.7. Gospodarka odpadami.....	47

II.3. WNIOSKI.....	48
III. CELE I KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	49
III.1.CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	49
III.2.KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	51
III.2.1. Polityka ochronna.....	51
III.2.1.1. Ochrona środowiska przyrodniczego.....	51
III.2.1.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego.....	54
III.2.2. Założenia rozwoju	56
III.2.2.1. Demografia.....	56
III.2.2.2. Mieszkalnictwo i obsługa ludności	57
III.2.2.3. Gospodarka.....	58
III.2.2.3.1. Rolnictwo i leśnictwo.....	58
III.2.2.3.2. Działalność pozarolnicza.....	58
III.2.2.3.3. Turystyka	58
III.2.3. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	59
III.2.3.1. Obszary urbanizacji.....	60
III.2.3.2. Obszary otwarte z dopuszczeniem ekstensywnych form zagospodarowania	64
III.2.3.3. Obszary wyłączone z zabudowy.....	65
III.2.3.4. Formy i zasady zagospodarowania terenów	66
III.2.4. Infrastruktura	68
III.2.4.1. Komunikacja	68
III.2.4.2. Infrastruktura techniczna.....	69
III.2.4.2.1. Zaopatrzenie w wodę	69
III.2.4.2.2. Gospodarka ściekowa i odprowadzanie wód opadowych.....	69
III.2.4.2.3. Elektroenergetyka	70
III.2.4.2.4. Zaopatrzenie w gaz	71
III.2.4.2.5. Ciepłownictwo	71
III.2.4.2.6. Telekomunikacja	71
III.2.4.2.7. Gospodarka odpadami	72
III.2.5. Obszary szczególnej polityki przestrzennej	72
III.2.5.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego	72
III.2.5.2. Obszary dla których sporządzenie planu jest obowiązkowe	73
III.2.5.3. Obszary dla których gmina zamierza sporządzić plan	73

III.2.5.4.	Obszary zagrożenia powodzią.....	74
III.2.5.5.	Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.....	75
III.2.5.6.	Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW	75
IV.	UZASADNIENIE I SYNTEZA.....	76

I. WPROWADZENIE

I.1. INFORMACJE OGÓLNE

Prace nad zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stanin (zwanym dalej Studium) zostały podjęte jako realizacja Uchwały Nr IV/26/2011 z dnia 16 lutego 2011 roku Rady Gminy Stanin.

Granicą zmiany Studium jest granica administracyjna gminy Stanin.

Studium zostało przygotowane zgodnie z postanowieniami Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. nr 0, poz. 647, z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233).

Projektowi Studium, zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko towarzyszy Prognoza oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227).

Projekt Studium, na zlecenie gminy Stanin, został opracowany przez zespół specjalistów z firmy „URBIT – doradztwo i projektowanie”, kierowany przez arch. Marcina Świetlika (czł. Okręgowej Izby Urbanistów z/s w Warszawie, nr WA-209).

Przy sporządzaniu Studium wzięto pod uwagę wcześniej sporządzone gminne dokumenty z zakresu planowania strategicznego, w tym:

- Plan rozwoju lokalnego gminy Stanin z 2004 r,
- Program ochrony środowiska dla gminy Stanin na lata 2004 – 2014 z 2004 r,
- Strategię rozwoju gminy Stanin na lata 2007 – 2020 z 2007 r.

Przy sporządzaniu Studium zapewniono także jego spójność z „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego” z 2002 r.

Większość przytaczanych w Studium danych statystycznych zaczerpnięto z informacji opublikowanych na stronach internetowych gminy oraz w wydawnictwach Urzędu Statystycznego.

Załącznikami do uchwały o uchwaleniu Studium są:

- Tekst Studium /Załącznik Nr 1/,
- Rysunek Studium:
 - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego /Załącznik Nr 2.1/,
 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego /Załącznik Nr 2.2/,

- Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia nieuwzględnionych uwag /Załącznik Nr 3/.

Ustalenia zawarte w Studium mają charakter kierunkowy. Ich uściślenie, w tym określenie przebiegu planowanych urządzeń liniowych oraz granic terenów o różnym przeznaczeniu nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach administracyjnych, przy braku planów miejscowych.

Określone w Studium wskaźniki zagospodarowania terenów mogą ulegać zmianom w przypadkach uzasadnionych stanem istniejącym i zobowiązaniami formalno-prawnymi.

I.2. POŁOŻENIE I POWIĄZANIA Z UKŁADEM ZEWNĘTRZNYM

Gmina Stanin położona jest w północno - zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie łukowskim, w odległości ok. 17 km od Łukowa, 100 km od Lublina i 110 km od Warszawy.

Tereny gminy, w większości leżące na Nizinie Południowopodlaskiej (Równina Łukowska i częściowo Wysoczyzna Żelechowska), obejmują około 161 km² i graniczą:

- od północnego wschodu: z gminą Łuków,
- od południowego zachodu z gminą Wola Mysłowska,
- od północnego zachodu z gminą Stoczek Łukowski,
- od południowego wschodu z gminą Wojcieszków,
- od południa z gminą Krzywda.

W skład gminy wchodzi 29 sołectw: Aleksandrów, Anonin, Borowina, Celiny Szlacheckie, Celiny Włociańskie, Gózd, Jarczówek, Jeleniec, Jonnik, Józefów, Kierzków, Kij, Kopina, Kosuty, Lipniak, Niedźwiadka, Nowa Wróblina, Nowy Stanin, Ogniwo, Sarnów, Stanin, Stara Gąska, Stara Wróblina, Tuchowicz, Wesołówka, Wnętrzne, Wólka Zastawska, Zagoździe, Zastawie i Jedlanka Osada.

Gmina posiada dogodne powiązania komunikacyjne z miastami powiatowymi: Łuków i Garwolin jak również z dużymi metropoliami – Warszawą i Lublinem (mankamentem jest stosunkowo duża odległość do tych miast – przekraczająca 100 km). Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 76 , drogi wojewódzkie nr 807 i 808 oraz drogi powiatowe. Gmina posiada dobrze ukształtowaną sieć dróg gminnych.

Przez obszar gminy przebiegają 2 linie kolejowe: Łuków – Pilawa – Warszawa (w części północnej) i Łuków – Dęblin – Radom (w części południowej).

Dominującą funkcję w gminie Stanin stanowi rolnictwo - użytki rolne zajmują ponad 75% obszaru gminy. Lasy i pozostałe tereny cenne przyrodniczo to około 17% powierzchni gminy.

I.3. PRZESĄDZENIA PLANISTYCZNE

I.3.1. Ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego

województwa lubelskiego dotyczące terenów gminy Stanin

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego z 2002 roku sytuuje gminę Stanin w obszarze rozwoju gospodarki rolnej, turystyki i rekreacji. Zakłada, że gmina Stanin, tak jak i inne obszary wiejskie województwa lubelskiego, ulegać będzie sukcesywnej depopulacji. Plan zalicza Stanin do obszarów wymagających podjęcia działań integracyjnych z regionem. W zakresie polityki rolnej, Stanin zaliczony jest do obszarów objętych priorytetem zalesień oraz wymagających uregulowania stosunków wodnych.

W wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzennego, na obszarze gminy Stanin nie zakłada się realizacji nowych inwestycji komunikacyjnych o znaczeniu krajowym lub regionalnym. Zakłada się jedynie adaptację i modernizację istniejących obiektów, w tym:

- droga krajowa nr 76 (o relacji Wilga – Garwolin – Stoczek Łukowski – Łuków),
- droga wojewódzka nr 807 (o relacji Łuków – Żelechów – Maciejowice),
- droga wojewódzka nr 808 (o relacji Łuków – Serokomla – Kock),
- 2 zelektryfikowane linie kolejowe (dwutorowa o relacji Łuków – Pilawa – Łowicz oraz jednotorowa o relacji Łuków - Dęblin).

Ponadto zakłada się podwyższenie kategorii do drogi wojewódzkiej dla drogi powiatowej (o relacji Stoczek Łukowski – Krzywda – Serokomla).

W zakresie infrastruktury technicznej o znaczeniu regionalnym, w planie województwa przyjęto na obszarze gminy Stanin budowę 2 linii elektroenergetycznych 110 kV łączących gminę Stanin z gminą Krzywda.

W zakresie ochrony przyrody w północnej części gminy projektowany jest Łukowski Park Krajobrazowy wraz z otuliną (na bazie istniejącego Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu).

I.3.2. Planowanie przestrzenne w gminie

Na terenie gminy obowiązują 2 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Jeden, z 1997 r., obejmujący część wsi Wesołówka oraz drugi, uchwalony w 2011 r, dla wsi Stanin, Jeleniec, Tuchowicz i Wesołówka.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY STANIN

II.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Poza dotychczasowymi przesłankami rozwoju, związanymi głównie z potencjałem produkcji rolnej oraz częściowo z rynkiem pracy w Łukowie, nie występują inne zewnętrzne czynniki rozwoju gospodarczego gminy. Koniecznością zatem staje się stworzenie warunków dla pozarolniczej działalności gospodarczej. Powstanie nowych, atrakcyjnych miejsc pracy poza rolnictwem jest podstawowym warunkiem zmniejszenia skali emigracji z obszaru gminy, która obejmuje głównie ludzi młodych w wieku produkcyjnym. Aby zwiększyć szansę na przyciągnięcie inwestorów, gmina powinna posiadać ofertę terenów względnie łatwych do zagospodarowania i posiadających dobre powiązania komunikacyjne z siecią dróg wojewódzkich i krajowych.

Uzupełniającą sferą gospodarczej działalności pozarolniczej może być agroturystyka. Gmina posiada atuty przyrodniczo-krajobrazowe, mogące przyciągać amatorów turystyki i rekreacji jednodniowej, weekendowej jak i pobytowej. Spełnione jednak muszą być 2 podstawowe warunki: czystość środowiska i rozwinięte usługi, nakierowane na obsługę ruchu turystycznego.

II.2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

II.2.1. Ludność

W gminie Stanin mieszka około 10.000 osób (dane Urzędu Gminy, stan na 2011r.). Powierzchnia gminy wynosi około 161 km². Gęstość zaludnienia to 61 osób/km².

Od wielu lat następuje stopniowe zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy Stanin. Proces ten ma tendencję narastającą. Wynika z niewielkiego przyrostu naturalnego oraz stałego odpływu ludności do innych rejonów. Kierunkami emigracji są, w równowadze, miasta i wsie województw lubelskiego i mazowieckiego. Odpływ ludności dotyczy zwłaszcza kobiet (ok. 60%). W wyniku tego, wśród mieszkańców gminy przeważają mężczyźni (4891 osób) nad kobietami (4811 osób). Jest to zjawisko niekorzystne i może potęgować w przyszłości jeszcze większą dynamikę spadku liczby mieszkańców gminy.

Struktura ludności gminy Stanin według ekonomicznych grup wieku w 2009 roku nie różni się w sposób istotny od struktury w całym powiecie łukowskim.

Struktura wieku ludności gm. Stanin 2009

<i>Ekonomiczne grupy wieku</i>	<i>[%]</i>
ludność w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat)	25
ludność w wieku produkcyjnym	58
ludność w wieku poprodukcyjnym (60 - k, 65 - m)	17

II.2.2. Mieszkalnictwo i obsługa ludności

Zasób mieszkaniowy w gminie Stanin w 2009 r wyniósł 2471 mieszkań.

Standardy mieszkaniowe w gminie Stanin są podobne do średnich w całym powiecie łukowskim. Standardy mieszkaniowe ilustruje poniższe zestawienie.

Standardy mieszkaniowe w 2009 r.

<i>Obszar</i>	<i>izb/ m.</i>	<i>os/m.</i>	<i>os/izb.</i>	<i>p.u./1 m</i>	<i>p.u/1 os.</i>
gm. Stanin	3,85	3,94	1,02	91,9	23,3
pow. łukowski	3,85	3,42	0,89	80,9	23,7

Przy przewidywanym spadku liczby mieszkańców, standardy mieszkaniowe ulegać będą sukcesywnej poprawie. Oznacza to, że nie zachodzi pilna ilościowa potrzeba przyrostu zasobu mieszkaniowego. Przyrost zasobu wynikać będzie z dążenia do poprawy standardów technicznych i funkcjonalnych budynków oraz ich cech lokalizacyjnych. Formą przyrostu zasobu mieszkaniowego będzie wymiana istniejących budynków oraz budowa nowych – powiązanych lokalizacyjnie z terenami rozwoju gospodarczych funkcji pozarolniczych.

Na obszarze gminy odnotowuje się umiarkowany ruch budowlany. Np. w 2009 r oddano do użytku 20 mieszkań. Jest to jednak relatywnie więcej, niż średnio w gminach wiejskich powiatu łukowskiego.

Wyposażenie budynków mieszkalnych w podłączenie do wodociągu kształtuje się na poziomie 87% mieszkań. W kanalizację wyposażonych jest 6% mieszkań. W gaz z sieci jedynie 6% mieszkań.

Obsługę ludności w zakresie infrastruktury społecznej zapewnia głównie samorząd gminny. Do usług świadczonych przez samorząd gminny należą:

Obiekty infrastruktury społecznej w gminie Stanin.

Oświata	- 4 zespoły szkolne w skład których wchodzi szkoły podstawowe i gimnazja (Stanin, Zagoździe, Jeleniec, Tuchowicz), - 4 szkoły podstawowe (Sarnów, Jonnik, Zastawie, Celiny Włociańskie), - 1 przedszkole (Tuchowicz).
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Staninie (porady specjalistyczne SPZOZ w Łukowie), - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Staninie.
Kultura	- Gminna Biblioteka Publiczna w Staninie oraz 5 punktów bibliotecznych w Zagoździu, Sarnowie, Tuchowiczu, Zastawiu i Jeleńcu, - Centrum Społeczno-Kulturalne (Stanin, Tuchowicz).

Sport	- 3 wielofunkcyjne boiska sportowe (Stanin, Sarnów – boiska przyszkolne i Kosuty – boisko w ramach projektu „Moje boisko - Orlik 2012”)
--------------	---

Poza wyżej wymienionymi obiektami w gminie Stanin funkcjonują również inne obiekty świadczące usługi publiczne nie będące w gestii samorządu, np. Ochotnicze Straże Pożarne w 11 miejscowościach gminy, niepubliczne przedszkole w Kopinie czy szkoła podstawowa we Wnętrznem.

Obsługa ludności jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb i oczekiwań mieszkańców gminy Stanin. Organizacje pozarządowe w niewielkim stopniu uczestniczą w kształtowaniu aktywności społeczności lokalnej.

Infrastruktura oświatowa i kulturalna podlega przekształceniom. W Tuchowiczu budowany jest nowy obiekt dla zespołu szkół. Istniejące szkoły są wyposażane w boiska i sale gimnastyczne. W Staninie, w budynku po dawnym kinie, powstało Centrum Społeczno-Kulturalne, a w Tuchowiczu przekształcono na ten cel budynek Ochotniczej Straży Pożarnej.

Istniejące placówki ochrony zdrowia zaspokajają podstawowe potrzeby zdrowotne mieszkańców. Opieka społeczna wymaga rozszerzenia zakresu i podwyższenia standardu świadczonych usług.

Brak jest rozwiniętej bazy turystycznej.

Wskazany jest dalszy rozwój w zakresie ilościowym i jakościowym usług gminy Stanin. Warunkuje to wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca życia i pracy mieszkańców oraz jako celu ruchu turystycznego.

II.2.3. Stan prawny gruntów

II.2.3.1. Struktura własności

W gminie Stanin 86,20% gruntów stanowi własność prywatną. Do Skarbu Państwa należy 11,16% gruntów gminy.

Gmina posiada niewielki zasób gruntów komunalnych, stanowiący 1,87% powierzchni gminy.

Struktura własności gruntów gminy Stanin:

L.P.	Własność/władanie gruntami	Powierzchnia	
		ha	%

1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, w tym:	1790	11,13
1.1.	Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa	465	2,89
1.2.	Zarząd PGL Lasy Państwowe	1195	7,43
2.	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	5	0,03
3.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączenie gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	297	1,85
4.	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	3	0,02
5.	Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz o nieznanych właścicielach	1	0,01
6.	Grunty osób fizycznych, w tym:	13858	86,20
6.1.	Wchodzące w skład gospodarstw rolnych	13765	85,62
6.2.	Nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	93	0,58
7.	Grunty spółdzielni	2	0,01
8.	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	20	0,12
9.	Wspólnoty gruntowe	6	0,04
10.	Grunty powiatów	58	0,36
11.	Grunty województw	35	0,22
12.	Inne grunty	1	0,01
13.	RAZEM	16076	100,00

II.2.3.2. Tereny zamknięte

Na obszarze gminy, w jej północnej części, na terenie lasów zlokalizowany jest lotniczy poligon wojskowy „Jagodne”, który funkcjonuje jako teren zamknięty.

Terenami zamkniętymi, w rozumieniu przepisów o gospodarce nieruchomościami, są także tereny kolejowe.

II.2.4. Środowisko przyrodnicze

II.2.4.1. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego

Położenie geograficzne

Według regionalizacji fizyczno – geograficznej, gmina Stanin należy do podprovincji Nizin Środkowopolskich – makroregionu Niziny Południowopodlaskiej

obejmującej Równinę Łukowską oraz w zachodniej części gminy, fragmentarycznie, Wysoczyzną Żelechowską.

Rzeźba terenu. Geomorfologia

Rzeźba terenu ukształtowana pod wpływem lodowca charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem (od 154 m n.p.m. w części wschodniej do 180 m n.p.m. w części zachodniej). Teren jest łagodnie pofałdowany. Na obszarze całej gminy występują utwory zlodowacenia środkowopolskiego. Można znaleźć tu dwa poziomy glin zwałowych, których fragmenty odsłaniają się w rejonie wsi Celiny i Wnętrzne. Pozostała część gminy pokryta jest piaskiem i żwirami wodno – lądowymi.

Klimat

Na obszarze gminy panują różne typy pogody, związane z docierającymi tu różnymi masami powietrza.

Ciśnienie atmosferyczne, kształtowane przez ruch mas powietrza waha się w przedziale 995 – 1000 mb. Przeważające wiatry to wiatry z kierunków zachodnich. Średnia liczba wiatrów silnych (powyżej 8 m/sek) osiąga 50 dni/rok. Przynoszą one powietrze oceaniczne ze znacznym zachmurzeniem i opadami oraz obniżeniem temperatury latem i wzrostem temperatury zimą. Średnia temperatura wynosi 7-7,5°C.

Średnie opady atmosferyczne są niższe niż średnie w kraju i wynoszą 500 mm. Najwięcej opadów przypada na półrocze letnie (320 mm). Najbardziej deszczowym miesiącem jest lipiec. Opady śniegu najczęściej występują w grudniu i styczniu. Trwałość pokrywy śnieżnej wynosi 60 – 90 dni przy grubości pokrywy śnieżnej rzędu kilkunastu centymetrów.

Okres wegetacyjny trwa 200 – 210 dni. Początek robót polowych przypada na przełom marca i kwietnia.

Hydrogeologia

Wody powierzchniowe

Gmina Stanin znajduje się w dorzeczu Wieprza. Przez teren gminy przepływają 2 rzeki – Bystrzyca i Wilkojadka.

Sieć hydrograficzną uzupełniają rowy i cieki naturalne oraz stawy i zbiorniki wodne. Na obszarze gminy znajdują się stawy rybne o łącznej powierzchni 57 ha.

Wody podziemne

Wody podziemne występują zarówno w utworach czwartorzędowych jak i trzeciorzędowych w warstwach serii miocenińskiej i oligocenińskiej.

Gmina Stanin położona jest na obszarze trzeciorzędowego zbiornika wód podziemnych nr 215 „Niecka Mazowiecka”, którego wody występują na głębokości ponad 200m. Wody oligocenu charakteryzują się zwiększonym stężeniem związków żelaza i manganu.

Poziomy trzeciorzędowe izolowane są od powierzchni przez ciągłą serię nieprzepuszczalnych ilów pliocenu.

Wody czwartorzędowe na terenie gminy tworzą co najmniej dwa piętra wodonośne. Główna warstwa użytkowa występuje wśród serii peryglacialnej oraz piasków i żwirów wodnolodowcowych leżących poniżej spągu warstwy glin zwałowych stadiału Warty zlodowacenia środkowopolskiego.

Jakość wód głównego poziomu wodonośnego nie budzi zastrzeżeń.

Wody gruntowe poziomu przypowierzchniowego drenowane są przez stałe cieki powierzchniowe i rowy melioracyjne odbierające wody z sieci drenażu rolniczego.

Woda tego poziomu pochodzi z opadów atmosferycznych, gromadzi się na trudno przepuszczalnym podłożu. Poziom wodonośny jest więc silnie uzależniony od warunków pogodowych. Zwierciadło wody gruntowej podlega okresowym wahaniom (od 1,5 do 2m) w zależności od aktualnego bilansu opadów i parowania.

W okresach intensywnych opadów, przypowierzchniowe wody gruntowe występują prawie na całym obszarze, natomiast w okresach suchych poza dolinami prawie zanikają.

Przy utrudnionym spływie powierzchniowym ze względu na małe spadki, okresowo mogą tworzyć się rozlewiska na powierzchni. Dotyczy to głównie obszarów zbudowanych z gruntów spoistych.

Przypowierzchniowa warstwa wodonośna nie jest izolowana od powierzchni - stąd możliwość przedostania się do niej zanieczyszczeń. Główne źródła zanieczyszczeń to infiltracja z osadników zanieczyszczeń i chemizacja rolnictwa.

Geologia

Powierzchnię gminy pokrywają utwory czwartorzędowe, leżące na słabo sfałdowanych utworach miocenu o miąższości przekraczającej 100m.

Miąższość czwartorzędu waha się od 20 m na północy do około 100 m w rejonie Kolonii Zastawie. Na dominującej części gminy miąższość kształtuje się w granicach około 40 m.

Plejstocen - glacialna część czwartorzędu – reprezentowany jest przez osady preglacjału i sześciu cykli glacialnych, na które składają się poziomy glin zwałowych, piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz piaski i mułki zastoiskowe.

W dolinie Wilkojadki pod osadami holoceniowymi (współczesnymi) stwierdzono na głębokości 2-9 m utwory interglacjału eemskiego w postaci gytii, mułków torfiastych, torfów brunatnych i czarnych namułów.

Teren gminy pozostał poza zasięgiem zlodowacenia północno-polskiego. W tym czasie na terenie gminy akumulowane były osady rzeczne i jeziorne.

W dolinach rzecznych i obniżeniach wytopiskowych kontynuacją sedymentacji organicznej interglacjału eemskiego są piaski, mułki i torfy jeziorno-rzeczne. Ich miąższość wynosi około 2-4 m. Rozwinięte tarasy nadzalewowe zbudowane są z piasków i żwirów rzecznych. Tworzą je najczęściej piaski drobnoziarniste ze zmienną zawartością żwirów. W dolinie Wilkojadki koło Stanina, w dolinie Bystrzycy w okolicach Tuchowicza, Zawodzia i Kierzkowa miąższość tych utworów waha się od 5 do 8 m.

W brzeźnych częściach dolin u podnóży stoków wysoczyzny polodowcowej występują piaski, mułki i gliny deluwialne w postaci piasków gliniastych i pylastych, mułki piaszczyste i gliny z przewarstwieniami piasków ze żwirami. Miąższość ich nie przekracza 3 m.

Warunki posadowienia budowli

Podłoże budowlane stanowią gliny zwałowe stadiału warty zlodowacenia środkowo-polskiego. Są to grunty spoiste nadające się do bezpośredniego posadowienia.

Poza poziomem gliny zwałowej występują osady reprezentujące stadiał mazowiecki - utwory młodsze. Są to cienkie warstwy glin zwałowych; piaski wodnolodowcowe, kemowe, rzeczne i aluwialne; mułki i pyły zastoiskowe oraz organiczne utwory peryglacialne i holoceniowe. Większość z tych utworów tworzy nośne podłoże gruntowe. Problemy mogą stwarzać grunty zastoiskowe i organiczne.

Spoiste grunty zastoiskowe i peryglacialne wykształcone jako pyły i gliny pylaste często odznaczają się wysoką plastycznością co wiąże się z koniecznością zastosowania specjalnego fundamentowania i odwodnienia.

Grunty zastoiskowe występują w rejonie obniżeń powytopiskowych i w dolinach rzecznych.

Spoiste grunty peryglacialne tworzą cienką pokrywę na różnych gruntach, występują na dość dużych powierzchniach. Nie stanowią one istotnej przeszkody w posadowieniu budowli ze względu na niewielką miąższość. Grunty te powinny być usunięte z wykopu fundamentowego.

Grunty organiczne występują w obrębie dolin rzecznych i obniżeń, gdzie towarzyszy im wysoki poziom wód gruntowych. Miąższość ich nie przekracza 2 m. Należy traktować je jako nienośne.

Złóża kopalniane

W granicach gminy w strefie przypowierzchniowej występują głównie złoża kopalin pospolitych: osadów piaszczystych i żwirowych, związanych z czwartorzędowymi formami działalności lodowców lub akumulacyjną działalnością wód oraz procesami eolicznymi.

Na terenie gminy, w północnej części, znajduje się złożo piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej „Żdzary”. Złożo to zostało wyeksploatowane, w związku z czym Marszałek Województwa Lubelskiego wydał decyzję dotyczącą wygaśnięcia koncesji i zlikwidowania zakładu górniczego. Teren złoża zrehabilitowano w kierunku leśnym.

W 2000 roku Przedsiębiorstwo Geologiczne „Polgeol” w Lublinie w ramach inwentaryzacji złóż surowców mineralnych wyznaczyło prognostyczne obszary eksploatacji złóż kruszywa. Za perspektywiczne zostały uznane złoża piasków i piasków ze żwirem w rejonie wsi: Zagózdzie, Gózd, Nowa Wróblina i Jonnik Kolonia.

Ponadto na potrzeby lokalne wydobywa się kruszywo z niewielkich odkrywek.

Gleby

Gmina Stanin charakteryzuje się glebami średniej i słabej jakości. Dominują gleby bielcowe i pseudobielcowe wykształcone z piasków gliniastych. Większość stanowią grunty rolne klasy IV. W dolinach rzek występują gleby murszowo-mineralne, torfowe i murszowo-torfowe.

W centralnej części gminy występują płaty gleb klasy III. Występują one wzdłuż dolin rzecznych we wsiach Wnętrzne, Ogniwo, Kosuty, Celiny Szlacheckie, Celiny Włociańskie, Tuchowicz oraz w rejonie wsi Stanin, Anonin i Borowina.

Szata roślinna. Krajobraz

Według podziału geobotanicznego (Matuszkiewicz, 2008r) uwzględniającego występowanie naturalnych typów jednostek syntaksonicznych roślinności oraz uwarunkowania klimatyczne gmina leży w:

- Okręgu Żelechowsko – Łukowskim →
- Krainie Południowomazowiecko – Podlaskiej →
- Dziale Mazowiecko – Poleskim

Cechą charakterystyczną działu jest to, że obejmuje tereny poza zasięgiem buka zwyczajnego (*Fagus silvatica*), jodły pospolitej (*Abies alba*), świerka pospolitego (*Picea abies*) i olszy szarej (*Alnus incana*).

Generalnie na terenie gminy występują następujące zbiorowiska roślinności potencjalnej:

- *Carici elongatae* – *Alnetum* – olsy środkowo – europejskie (głównie w dolinach rzek i obniżeniach),
- *Stellario* – *Carpinetum poor* – grąd subatlantycki, seria uboga (głównie pola uprawne),
- *Quercu* – *Pinetum* – kontynentalny bór mieszany sosnowo – dębowy (głównie lasy).

Według podziału na regiony (UE) gmina Stanin znajduje się w kontynentalnym regionie biogeograficznym.

Generalnie obszar gminy można podzielić na:

Krajobraz dolin rzecznych i obniżeń – w dolinach rzek Bystrzycy i Wilkojadki znajduje się gęsta sieć rowów melioracyjnych. W dolinie tej ostatniej są też dwa kompleksy stawów rybnych. Towarzyszą im zbiorowiska wodne, nadwodne i szuwarowe.

Doliny rzek tworzą głównie zbiorowiska łąkowe. Wzdłuż rzek lub rowów występują niewielkie płaty lub rzędy zadrzewień olszowych.

Krajobrazy dolin rzecznych tworzą bardzo czytelny układ w przestrzeni gminy.

Krajobraz leśny – w granicach gminy lasami państwowymi zarządza Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie Nadleśnictwo Łuków. Nadzór nad

gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności skarbu państwa wykonuje starosta łukowski.

W nadleśnictwie znajdują się dwa obręby: obręb Kryńszczak i obręb Adamów. Kryńszczak obejmuje w zdecydowanej większości jeden zwarty kompleks lasów - Lasy Łukowskie. Obręb Adamów obejmuje swym zasięgiem wiele drobnych kompleksów leśnych. Znaczny jest udział lasów prywatnych.

Lesistość obszaru w zasięgu nadleśnictwa wynosi 21,5%.

Struktura gatunkowa drzewostanów analizowana jest według gatunków rzeczywistych. Rzeczywisty udział sosny wynosi 75%, dębu – 8%, brzozy – 7%, olszy – 4,5% i jodły – 1,2%. Obecnie obowiązujący plan urządzania lasu dla nadleśnictwa sporządzony według aktualnych zasad hodowli lasu nie wpłynie na zwiększenie udziału obcych gatunków, ponieważ w projektowanych składach gatunkowych upraw występują jedynie gatunki rodzime.

Struktura wiekowa lasów jest w miarę wyrównana i zbliżona do składu normalnego. Oznacza to że największą powierzchnię w nadleśnictwie zajmują drzewostany w wieku 61-70 lat. Ponad połowa drzewostanów jest w wieku między 50-90lat. Drzewostany do 50 lat zajmują ok. 30% powierzchni a ponad 90 lat – 12%. Strukturę tę uzupełniają drzewostany z rozpoczętym procesem odnowienia, zajmujące ok. 7% powierzchni.

Lasy ochronne stanowią 38,3% lasów nadleśnictwa. Powierzchnia ich składa się z lasów wodochronnych, lasów obronnych i lasów wodochronnych i jednocześnie obronnych. Lasy obronne to lasy zaliczone do poligonu wojskowego. Lasy wodochronne obejmują drzewostany na siedliskach wilgotnych i bagiennych oraz lasy w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych oraz tereny źródliskowe.

Na terenie nadleśnictwa obszary najbardziej cenne przyrodniczo znajdują się pod ochroną realizowaną w obiektach chronionych na mocy Ustawy o ochronie przyrody. Obecnie na gruntach nadleśnictwa znajdują się: rezerваты przyrody (Jata, Topór), obszary chronionego krajobrazu (łukowski, radzyński), 5 pomników przyrody, OSOP Natura 2000 Lasy Łukowskie PLB 060010 i proponowany SOOS Natura 2000 – obszar Jata.

Większość lasów znajdująca się w gminie to lasy prywatne. Gospodarka w nich prowadzona jest w oparciu o uproszczone plany urządzenia lasów wykonane na okres 01.01.2003 do 31.12.2012r. Lasy prywatne charakteryzują się dominacją

sosny oraz wiekiem drzew w przedziale 50-60 lat. W uproszczonych planach nie stwierdzono obecności lasów ochronnych.

Na terenach podmokłych okresowo zalewanych występują olsy *Ribo nigri* – *Alnetum*. Dominuje tu olcha czarna (*Alnus glutinosa*) w wieku 50-60 lat.

Planowane dolesienia występują głównie na słabych glebach stanowiących enklawy leśne.

Krajobraz pól uprawnych – znaczna część gminy użytkowana jest rolniczo. Dominują pola z towarzyszącymi im użytkami zielonymi.

Fauna

W obszarze gminy znajduje się kilka typów środowisk z charakterystycznymi dla nich zwierzętami. O walorach faunistycznych decydują doliny rzeczne i towarzyszące im obszary podmokłe oraz kompleksy stawów rybnych. Z rzadkich i zagrożonych gatunków występują tu:

- Błotniak łąkowy *Circus pygargus*,
- Błotniak stawowy *Circus aeuginosus*,
- Perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena*,
- Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*,
- Bąk *Botarus stellaris*,
- Zimorodek *Alcedo atthis*,
- Łabędź niemy *Cygnus olor*.

Licznie występują też kaczki krzyżówki, głowienka i czernica, z innych gatunków łyśka i trzciniak. Do gatunków ptaków pospolicie występujących na terenie gminy na polach i łąkach zaliczają się: skowronek polny, kuropatwa, pliszka żółta, pokląskwa potrzuszcz, srokosz czy przepiórka. W obrębie osiedli miejskich występuje bocian biały, wróbel domowy, szpak, kawka, jaskółka dymówka, oknówka.

Ze środowiskiem wodnym związana jest też większość płazów. Dlatego tak istotna jest ochrona zbiorników wodnych (miejsc rozrodu płazów) dla zachowania różnorodności biologicznej. Drogi przebiegające w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych stanowią barierę dla zwierząt zmierzających do miejsc rozrodu. Najczęściej występuje żaba trawna (*Rana temporaria*), znacznie rzadziej ropucha szara (*Bufo bufo*), ropucha zielona (*Bufo viridis*), żaba wodna (*Rana esculenta*), żaba śmieszka, żaba jeziorowa. Gady są bardzo nieliczne. Dotyczy to głównie

zasiedlającej suche ugory w sąsiedztwie lasów lub zadrzewień – jaszczurki zwinki (*Lacerna agilis*)

Skład gatunkowy ichtiofauny jest ubogi. W rzekach Bystrzycy i Wilkojadce występują: kielb, ciernik, koza, piskorz, okoń, słonecznica i płoć. Na stawach występuje głównie karp.

Na polach uprawnych, łąkach i pastwiskach występują takie ssaki jak: zając, kret, ryjówka aksamitka, mysz polna, nornik zwyczajny. W lasach lub w ich rejonie można spotkać sarnę, dziką, a w samym lesie wiewiórkę czy kunę leśną. Bardzo ważne dla funkcjonowania tych zwierząt są zadrzewienia śródpolne, strefa ekotonowa lasu oraz utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych.

Z bezkręgowców stwierdzono występowanie chronionych chrząszczy z rodziny biegaczowatych, przedstawicieli rodziny trzmieli oraz motyli.

Bioróżnorodność

Według ustawy o ochronie przyrody różnorodność biologiczna to „różnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów”. Systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej jest Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000. Celem jej utworzenia jest zachowanie zarówno zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt charakterystycznych dla poszczególnych regionów biogeograficznych. W gminie formalnie ochroną objęto tylko fragmenty Lasów Łukowskich. Różnorodność biologiczna wiąże się ze zrównoważoną gospodarką leśną. Bardzo istotne jest utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych.

II.2.4.2. Przyrodnicze obszary i obiekty chronione

Obszary Natura 2000

Lasy Łukowskie PLB 060010 – obszar specjalnej ochrony ptaków (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków – Dz.U. 2011.25.133; zm. Dz.U.2011.67.368); powierzchnia 11 488,4ha z czego w gminie Stanin 546,4 ha (ok. 4,76%)

Obszar obejmuje kompleks leśny Lasów Łukowskich. Ostoja leży na terenie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a jej fragmenty są objęte ochroną prawną w formie rezerwatów przyrody: „Jata” oraz „Topór”.

Przedmiotem ochrony w tym obszarze (na podstawie SDF – Standardowego Formularza Danych) są następujące gatunki:

Kod gatunku	Nazwa gatunku
A030	<i>Ciconia nigra</i> – bocian czarny
A031	<i>Ciconia ciconia</i> – bocian biały
A072	<i>Pernis apivorus</i> – trzmiełojad zwyczajny
A089	<i>Aquila pomarina</i> – orlik krzykliwy
A127	<i>Grus grus</i> – żuraw szary
A222	<i>Asio flammeus</i> – sowa błotna
A224	<i>Caprimulgus europaeus</i> – lelek rdzawoszyji
A236	<i>Dryocopus Martusi</i> – dzięcioł czarny
A238	<i>Dendrocopos medius</i> – dzięcioł średni
A246	<i>Lullula arborea</i> - lerka
A255	<i>Anthus campestris</i> – świergotek polny
A307	<i>Sylvia nisoria</i> - jarzębatka
A320	<i>Ficedula parva</i> – muchołówka mała
A338	<i>Lanius collurio</i> - gąsiorek
A379	<i>Emberiza hortulana</i> - ortolan

Dane z SDF są już jednak nieaktualne. W wyniku inwentaryzacji ptaków przeprowadzonej w 2008r przez BULiGL, na zlecenie GDOŚ zweryfikowano liczebności ptaków na terenie obszaru. Oprócz tego stwierdzono, że większość gatunków, które otrzymały ocenę C (ocena gatunku C = znacząca), nawet z liczebnościami wpisanymi w SDF-ie nie spełnia wymaganych kryteriów uznania jako gatunek kwalifikujący i tym samym przedmiot ochrony. W efekcie sporządzonego raportu z inwentaryzacji, okazało się że jedynym gatunkiem spełniającym kryteria kwalifikacyjne jest lelek, którego liczebność na terenie OSO Lasy Łukowskie oszacowano na 70 par lęgowych. Oprócz lelka na terenie obszaru występuje 17 gatunków z załącznika 1 Dyrektywy Ptasiej (błotniak łąkowy, błotniak stawowy, bocian biały, bocian czarny, derkacz, dzięcioł białogrzbisty, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, gąsiorek, jarzębata, lerka, muchołówka mała, orlik krzykliwy, ortolan, świergotek polny, trzmiełojad, żuraw) jednak stwierdzone liczebności nie spełniają progów kwalifikacji (za: „Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzania

lasu dla Nadleśnictwa Łuków wraz z projektem aneksu do tego planu – na okres 2011-2014”)

W inwentaryzacji wykonanej przez BULiGL w 2009r zaproponowano też zmianę południowej granicy obszaru (odsunięcie granicy od linii kolejowej).

Według informacji GIOŚ w ramach monitoringu ptaków, w powiecie łukowskim założono dwie powierzchnie próbne do monitorowania pospolitych ptaków lęgowych (dwie poza obrębem gminy Stanin).

W granicach ostoi wskazano dwie kategorie zagrożeń. Pierwszą jest zaprzestanie użytkowania rolniczego gruntów co doprowadzi do zarastania ich, głównie brzozą i osiką. Tereny te przestaną pełnić funkcję siedlisk lęgowych dla gatunków zasiedlających otwarte rodzaje biotopów. Wystąpią także gatunki, które wykorzystują te tereny jako żerowiska. Szkodliwe dla gatunków jest też zalesianie enklaw wykonywane w ramach gospodarki leśnej.

Drugą kategorię zagrożenia stanowią odpady. Tworzą je nielegalne składowiska (odpady z gospodarstw domowych lub budowlane).

W SDF jako zagrożenie wskazano też obniżenie poziomu wód gruntowych oraz zanieczyszczenie wód.

Lasy Łukowskie to jedyny obszar „naturowy” którego niewielki fragment znajduje się w granicach gminy. Pozostałe, najbliższe leżące obszary z sieci Natura 2000 to:

„Jata” – proponowany specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000, który w czerwcu 2011r. został skierowany do konsultacji społecznych. Obszar znajduje się w obrębie gminy wiejskiej Łuków, na terenie leśnictw: Jata, Dąbrówka i Nowinki. Bezpośrednio sąsiaduje z północną granicą gminy Stanin. Powierzchnia obszaru wynosi 1185,47ha.

Występujące formy ochrony przyrody to: rezerwat „Jata” (ściśły i częściowy), Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Lasy Łukowskie” PLB 060010, Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Projektowana ostoja siedliskowa obejmuje fragment doliny Krzyny Południowej.

Zagrożeniem dla przedmiotów ochrony obszaru są:

- obniżenie poziomu wód gruntowych oraz melioracja łąk wokół obszaru „Jata”,
- zaniechanie użytkowania łąk,
- upraszczanie struktury wiekowej i gatunkowej lasów,

- uszkodzenia odnowień jodły na skutek zgryzania przez zwierzynę,
- odkrywkowa eksploatacja piasku w sąsiedztwie obszaru, mogąca potencjalnie powodować powstawanie leja depresyjnego,
- sąsiedztwo poligonu wojskowego.

Dąbrowy Seroczyńskie PLH 140004 – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zatwierdzony Decyzją Komisji z dnia 10.01.2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEC, czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (2011/64/EU). Obszar obejmuje Uroczysko Seroczyn. Obszar znajduje się w odległości ok.12 km w kierunku północno- zachodnim od granic gminy.

Dolny Wieprz PLH 060051 - obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zatwierdzony Decyzją Komisji z dnia 10.01.2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEC, czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (2011/64/EU).

Dolina Tyśmienicy PLB 060004 - obszar specjalnej ochrony ptaków (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków – Dz.U. 2011.25.133; zm. Dz.U.2011.67.368);

Obydwa obszary leżą w odległości 22-25km w kierunku południowym od granic gminy.

Rezerwaty przyrody

W obrębie gminy nie ma rezerwatów przyrody. Najbliżej leżące rezerwaty to będące w obrębie powiatu łukowskiego rezerwaty leśne: Jata i Topór. Obydwa znajdują się w Lasach Łukowskich. Jata przylega do granicy gminy Stanin, a Topór jest oddalony o ok. 6 km od granicy gminy.

Obszary chronionego krajobrazu

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu (Rozporządzenie Nr43 Wojewody Lubelskiego z dnia 17.02.2006r w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Lubel.06.65.1228) obejmuje powierzchnię 18 649,9ha. Przeważająca część obszaru położona jest na terenie Równiny Łukowskiej. Obszar posiada dużą atrakcyjność krajobrazowo- przyrodniczą oraz zróżnicowaną szatę roślinną z dużym udziałem gatunków rzadkich i chronionych. W obrębie jego dominują lasy zajmujące

51% powierzchni. Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tylko fragment lasu znajdujący się w najbardziej wysuniętej na północ części gminy. Granica obszaru według załącznika do wyż. wym. Rozporządzenia biegnie od strony wschodniej: „wzdłuż linii kolejowej w kierunku na Stoczek Łukowski do drogi lokalnej przebiegającej od wsi Kolonia Zastawie w kierunku kompleksu leśnego Kryńszczak (Łagodne). Następnie drogą tą na północ w kierunku kompleksu leśnego, a w dalszej kolejności wzdłuż południowo- zachodniej i południowo- wschodniej ściany lasu powtórnie do linii kolejowej Łuków-Pilawa. Linią kolejową do skrzyżowania z szosą Łuków-Stoczek Łukowski w miejscowości Jemielnik Stary.”

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody według rejestru pomników przyrody znajdujących się na terenie województwa lubelskiego (gm. Stanin) – RDOŚ w Lublinie, stan na wrzesień 2011

L.p.	położenie	opis	Dz.U. zgłoszenia aktu utworzenia pomnika
1	m. Gózd wł. M. Cichosz posesja nr 26	wiąz szypułkowy (<i>Ulmus leavis</i>)	Zarz. 100/89 Woj. Siedl. z dn.22.12.89r
2	m. Wesołówka Wł. Skarb Państwa Park zabytkowy	grupa drzew: 3 lipy drobnolistne (<i>Tilia cordata</i>), kasztanowiec zwyczajny (<i>Aesculus hippocastanum</i>) i klon pospolity (<i>Acer platanoides</i>); lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>),	Orz. 35 WKP w Siedlcach z dn. 19.12.77r

Planowane i postulowane obszary chronione

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Dolina Bystrzycy” – obejmuje fragment doliny na długości ok. 7,5 km. Rozciąga się od mostu na Bystrzycy około 500 m na wschód od wsi Jeleniec do ok. 100 m poniżej mostu w Zofiborze. Zajmuje

powierzchnię ok. 282 ha. Celem utworzenia zespołu jest zachowanie zbliżonego do naturalnego koryta rzeki, łąk, starorzecza, torfianki, fragmentu lasów olchowych, towarzyszących im zarośli wierzbowych. Zachowały się tu jeszcze duże płyty wodnych i szuwarowych zbiorowisk roślinnych. Dolina Bystrzycy jest miejscem występowania bogatej fauny ptaków, ssaków, płazów i ryb.

Obszar charakteryzuje się różnorodnością krajobrazu oraz stanowi regionalny korytarz ekologiczny.

Użytki ekologiczne – Wewnętrzne I, II, III, i Kolonia Kujawy – obejmujące obszary podmokłe oraz zbiorniki wodne.

II.2.4.3. Zagrożenia i uciążliwości środowiska przyrodniczego

Zanieczyszczenia powietrza

Gmina Stanin nie jest objęta badaniami zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Według Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Łukowskiego stan jakości powietrza w gminie został oceniony jako dobry.

Wśród lokalnych źródeł zanieczyszczenia największy wpływ na jakość powietrza mają:

- emisja: z pieców węglowych w indywidualnych budynkach jednorodzinnych, drobnych przedsiębiorstwach, gospodarstwach ogrodniczych itp.
- transport samochodowy,
- nielegalne spalanie odpadów (w piecach domowych i innych).

Powietrze atmosferyczne, oprócz wód powierzchniowych, jest najbardziej wrażliwym na zanieczyszczenia komponentem środowiska, a jednocześnie bezpośrednio decydującym o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin.

O stanie powietrza decydują zanieczyszczenia z lokalnych emitorów. W gminie są to indywidualne źródła ciepła. Zanieczyszczenia z tych obiektów powodują zwiększenie obecności w powietrzu SO₂, NO i pyłu opadającego. Przy silnej koncentracji zabudowy pewien wpływ na pogorszenie się stanu sanitarnego atmosfery ma brak zorganizowanego systemu zaopatrzenia mieszkańców w energię ciepłą. Wzrost zanieczyszczenia notuje się w okresie grzewczym.

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych, podziemnych

Na terenie gminy Stanin wody powierzchniowe nie są objęte badaniami w ramach monitoringu krajowego i regionalnego.

Rzeka Bystrzyca objęta jest monitoringiem regionalnym na odcinkach leżących poza gminą. Punkt pomiarowo-kontrolny znajduje się w miejscowości Borki przy ujściowym odcinku rzeki. Kontrolowany odcinek zaliczany jest do wód pozaklasowych (NON) w zakresie kryteriów fizyko-chemicznych i bakteriologicznym.

Badania wskaźników biologicznych wykazują wysokie zanieczyszczenie bakteriologiczne Bystrzycy. W ponad 80 % przebadanych prób stwierdzono ponadnormatywne stężenie bakterii coli typu kałowego odpowiedzialnej za stan sanitarny wód.

Duże zanieczyszczenie bakteriologiczne spowodowane jest przede wszystkim odprowadzaniem ścieków - bezpośrednio do nich lub do rowów melioracyjnych - przez obiekty i zakłady położone w większości poza granicami gminy Stanin (zjawisko tzw. importu zanieczyszczeń).

Wewnętrzną przyczyną zanieczyszczenia wód jest jeszcze niedostateczne wyposażenie gminy w kompleksową infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną - przede wszystkim niepełny zasięg kanalizacji sanitarnej. Nadal ważną przyczyną jest prawie zupełny brak kanalizacji deszczowej. Ścieki związane z zabudową mieszkaniową oraz warsztatami produkcyjno-usługowymi trafiają bardzo często do nieszczelnych szamb (podobnie ma się w wielu przypadkach sytuacja z odpadami). Na złą jakość wód podziemnych i powierzchniowych mają także wpływ zanieczyszczenia wielkoobszarowe pochodzenia rolniczego oraz z powietrza.

Jakość wód podziemnych zależy od głębokości na której występuje warstwa wodonośna.

Na terenie gminy użytkowe warstwy wodonośne dość dobrze izolowane są od powierzchni terenu i nie są narażone na zanieczyszczenie. Jednak w rejonach zabudowy nieskanalizowanej głównym problemem jest zanieczyszczenie I poziomu wód gruntowych, ujmowanych studniami przydomowymi. Jakość wód w studniach jest zła, głównie są one zanieczyszczane związkami azotowymi.

Natomiast jakość wody podziemnej z ujęć głębinowych jest dobra lub bardzo dobra. Niekiedy mogą w niej wystąpić podwyższone zawartości związków żelaza i manganu.

Zanieczyszczenia gruntu

Brak badań stanu zanieczyszczenia gruntu na terenie gminy nie pozwala na jednoznaczne określenie stopnia degradacji.

Potencjalnie można się spodziewać niekorzystnych zjawisk w miejscach niezorganizowanych składowisk odpadów.

Monitoring jakości gleb prowadzony na terenie woj. lubelskiego nie wykazał, aby wzdłuż dróg występowała nadmierna koncentracja metali ciężkich w glebie.

Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy obszary zagrożenia powodziowego dla rzeki Bystrzyca Północna zostały wyznaczone przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej - Zarząd Zlewni Wisły Lubelskiej i Bugu granicznego w Lublinie. Wskazano, między innymi, zasięg wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1%. Zmiana Ustawy Prawo Wodne z dnia 3 czerwca 2005 r. (DZ.U. Nr 130 poz. 1087) zastrzyła warunki przestrzennej ochrony przed powodzią. Art. 80a podaje, że „**tereny o szczególnym znaczeniu społecznym, gospodarczym lub kulturowym powinny być chronione przed zalaniem wodami o prawdopodobieństwie występowania co najmniej raz na 200 lat**”. Nowelizacja Ustawy nakazuje dyrektorowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej sporządzenie Studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalające granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz kierunki ochrony przed powodzią. Zasięg wód powodziowych 100 letnich, wobec naturalnego charakteru nieobwałowanej doliny, sięga do naturalnych granic tarasu zalewowego rzeki, z wyłączeniem niewielkich fragmentów wyniesień w obrębie tarasu zalewowego. Można zakładać, że woda 200 letnia, podobnie jak wyznaczona woda 100 letnia, utrzyma się w granicach tarasu zalewowego, przy czym prawdopodobnie zalane zostaną również ww. wyniesienia w jego obrębie.

W obszarach bezpośredniego zagrożenia powodziowego Ustawa zabrania lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania. Zabrania się także wznoszenia obiektów budowlanych. Przy czym Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej może w drodze decyzji zwolnić z ww. zakazu.

Ustawa Prawo wodne w art. 88k wskazuje działania, które należy przedsięwziąć w celu ochrony ludzi mienia przed powodzią. Są to przede wszystkim:

- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych;
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;
- zapewnienie funkcjonowania systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze;
- zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;
- budowę, rozbudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych;
- prowadzenie akcji lodolamania.

Melioracje wodne

Na terenie gminy Stanin zmeliorowanych jest około 1 200 ha użytków rolnych. Z poniższych danych wynika, że istnieją znaczne potrzeby w zakresie kontynuowania prac melioracyjnych, jednakże postępująca urbanizacja tych atrakcyjnych terenów stawia pod znakiem zapytania zasadność kontynuowania prac melioracyjnych.

Hałas

Ochroną przed hałasem objęte są tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, pod szpitale i domy opieki społecznej, pod budynki związane ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, tereny na cele uzdrowiskowe oraz cele rekreacyjno-usługowe poza miastem.

Na terenie gminy nie były prowadzone pomiary hałasu, nie był również monitorowany hałas drogowy.

Na terenie powiatu łukowskiego w roku 2009 wykonano badania hałasu komunikacyjnego przy drogach krajowych w miejscowości Łuków i Stoczek Łukowski. Wykonane pomiary hałasu nie wykazały znacznych uciążliwości w badanych punktach. Poziom hałasu w liniach zabudowy mieścił się w granicach 60dB w dzień.

Gospodarka odpadami

Gmina Stanin dysponuje własnym składowiskiem odpadów stałych. Składowisko znajduje się w miejscowości Niedźwiadka. Mogą być w nim umieszczane odpady z grup 15,17,19 i 20.

Przywożone są tu odpady komunalne niesegregowane z gospodarstw domowych, obiektów użyteczności publicznej i zakładów z terenu gminy. Ponadto składowisko obsługuje Wielobranżowe Gospodarstwo Pomocnicze z Żelechowa.

Składowanie odbywa się w uszczelnionej niecce o pow. 2,16 ha. Pojemność jego wynosi 48 290 m³ odpadów komunalnych. Średnio w roku składa się tu około 300-400 Mg odpadów. Obecnie stopień wypełnienia wynosi ponad 20%, co stawia gminę w dobrej sytuacji pod względem gospodarki odpadami. Przewidywany termin zakończenia eksploatacji upływa w roku 2020.

Na terenie składowiska prowadzona jest segregacja odpadów oraz niektóre z nich poddawane są recyclingowi.

Składowisko posiada również pojemnik na odpady niebezpieczne, które są ewakuowane do zakładu zajmującego się unieszkodliwianiem. W 1998 roku wokół składowiska, w promieniu 100m został utworzony obszar ograniczonego użytkowania. W obszarze obowiązuje zakaz lokalizacji budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, upraw roślin przeznaczonych do spożycia na surowo, wypasania zwierząt, zbierania runa i poboru wody. Obecnie tereny w strefie użytkowane są rolniczo przez indywidualnych rolników. Teren jest własnością Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Składowisko jest monitorowane. Znajduje się tu 5 piezometrów do poboru próbek wody gruntowej i gleby.

Gmina posiada oczyszczalnię ścieków. Oczyszczalnia zlokalizowana jest w miejscowości gminnej i posiada przepustowość 210 m³ na dobę. Aktualnie wykorzystywana jest w 80% maksymalnej przepustowości.

Strategia rozwoju gminy zakłada zapotrzebowanie na ponad 1500m³, co wskazuje na potrzebę rozbudowy lub budowy nowej oczyszczalni.

Jednak obecnie na terenie gminy sieć kanalizacji jest niewystarczająca. Załedwie 6% gospodarstw jest skanalizowanych.

Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące

Przez teren gminy przebiega tranzytowa, jednotorowa linia wysokiego napięcia 110 kV o relacji Kozienice-Stoczek Łukowski –Łuków oraz linie średnich napięć 30 kV i 15kV. Są to linie napowietrzne.

Występowanie poważnych awarii

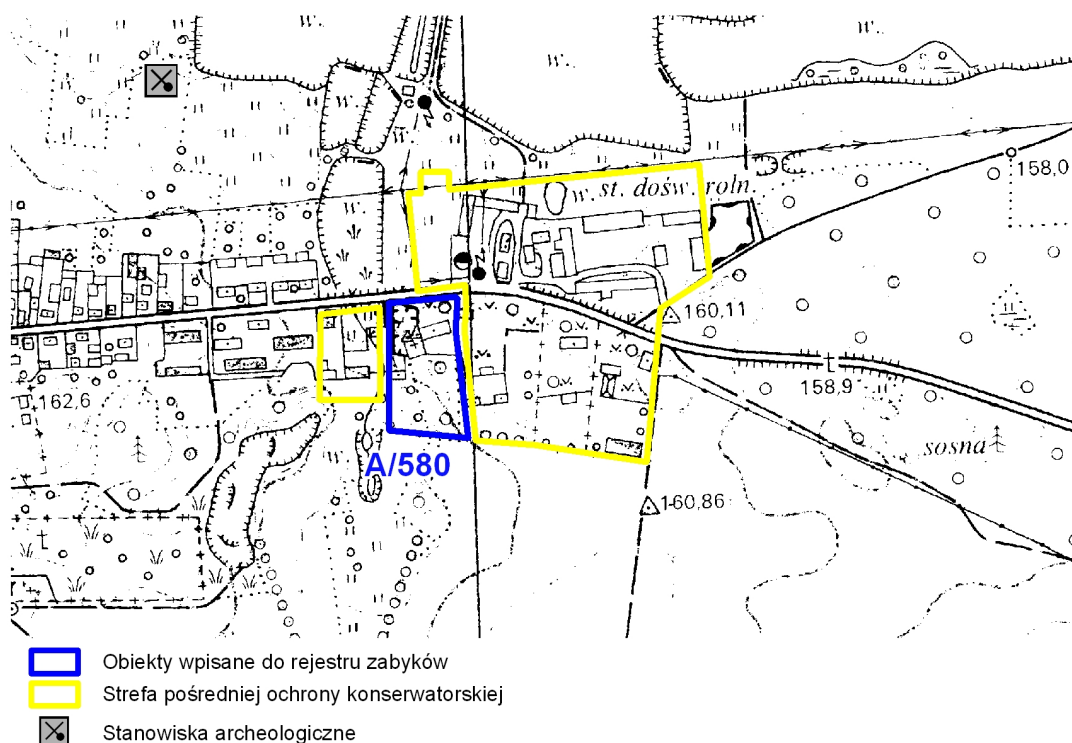
Na obszarze gminy nie znajdują się zakłady, stwarzające zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

II.2.5. Dziedzictwo kulturowe

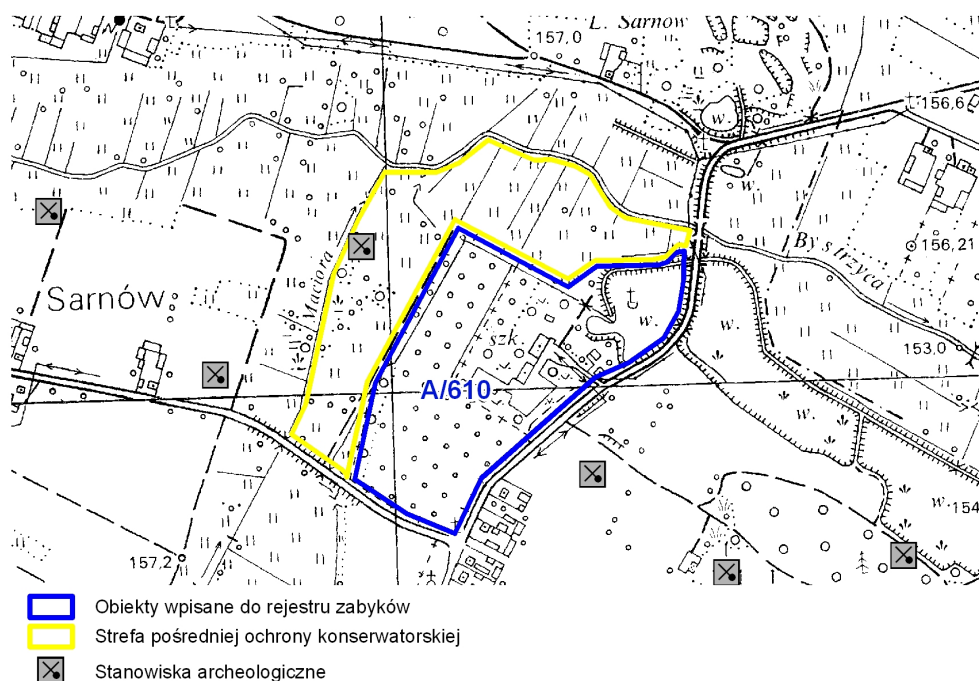
Na terenie gminy znajduje się wiele cennych obiektów dziedzictwa kulturowego. Część z nich objęto ochroną konserwatorską.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych „A” województwa lubelskiego (D. U.Woj.Lub. Nr 84 z dn. 4.08. 2010r, poz. 1552):

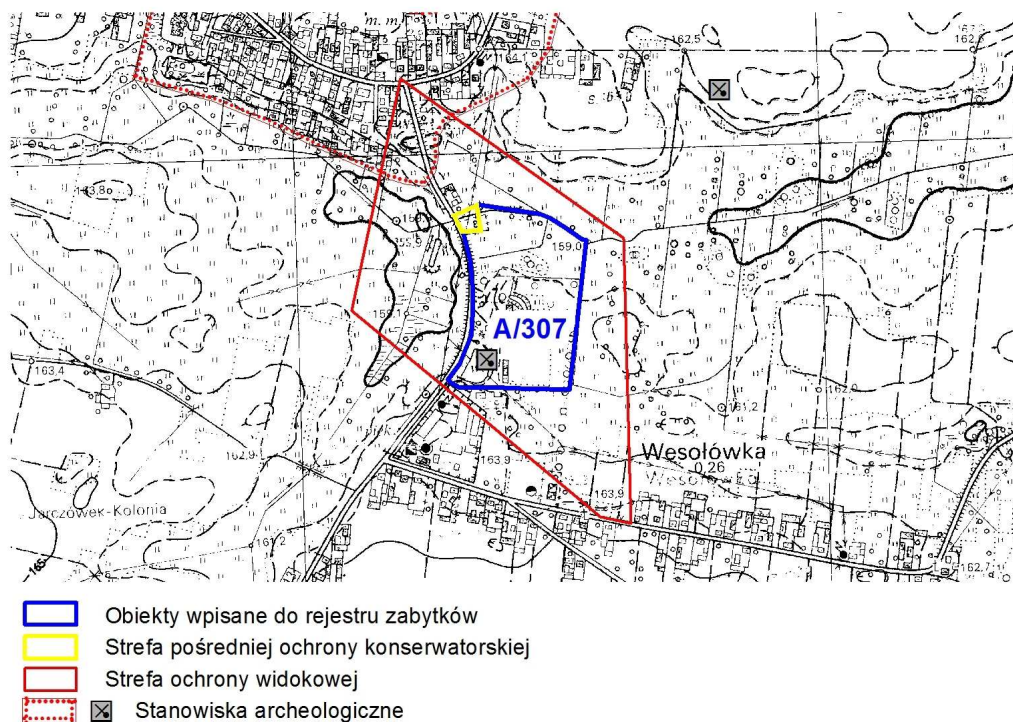
Jeleniec – zespół pobernardyński: kościół parafialny pw. św. Anny z dekoracją architektoniczno-rzeźbiarską i malarską oraz ruchomościami, dawny klasztor, ogrodzenie z dekoracyjną bramką, dzwonnica-brama, figura na terenie cmentarza kościelnego, teren dawnego cmentarza kościelnego z drzewostanem – w granicach parceli związanej z zespołem (nr rej. A/580).

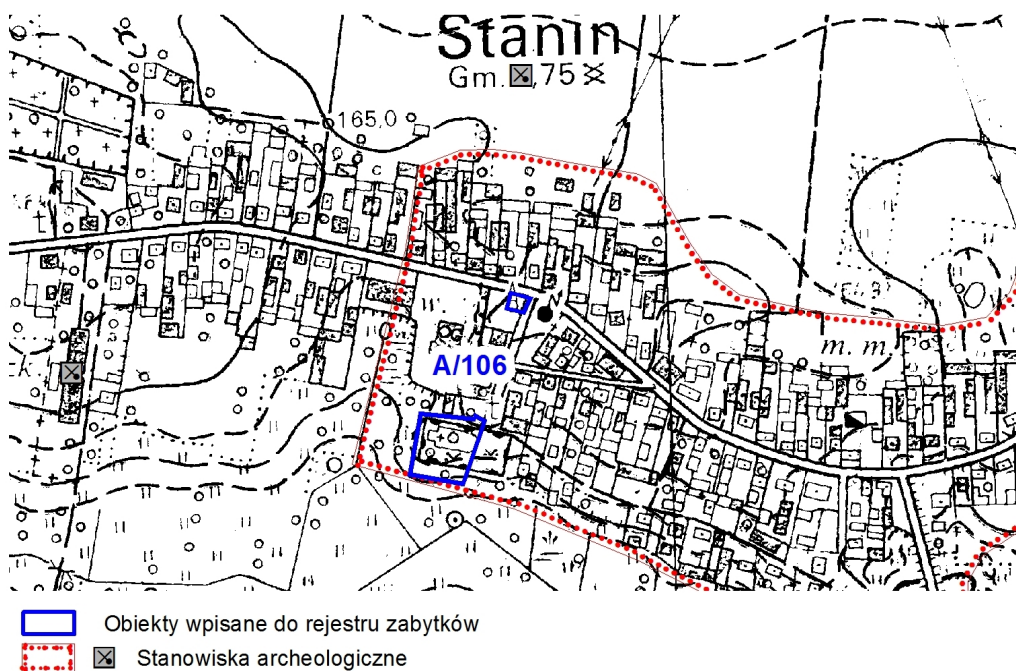
Sarnów – zespół podworski: dwór wraz z wystrojem architektonicznym oraz elementami dotyczącymi wystroju, park krajobrazowy z dwiema alejami, w granicach działek wskazanych w decyzji (nr rej. A/610)

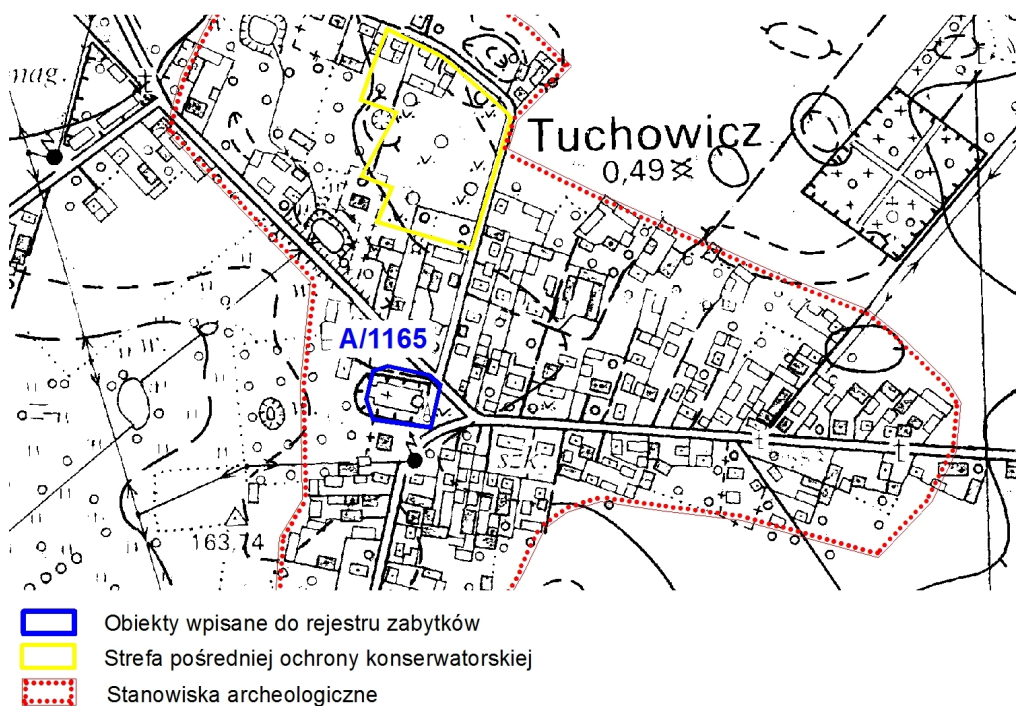
Stanin Wesołówka – zespół podworski obejmujący: dwór z fosą i tarasami, oficyna, stajnia (wraz z zabytkową stolarszczyzną), park (o powierzchni wskazanej w decyzji), w granicach działek wskazanych w decyzji (nr rej. A/307)

Stanin – dzwonnica i otoczenie kościoła parafialnego p.w. Trójcy Świętej, (translokowanego do Pratulina, gm. Rokitno)., Nr rej. zabytków A/106

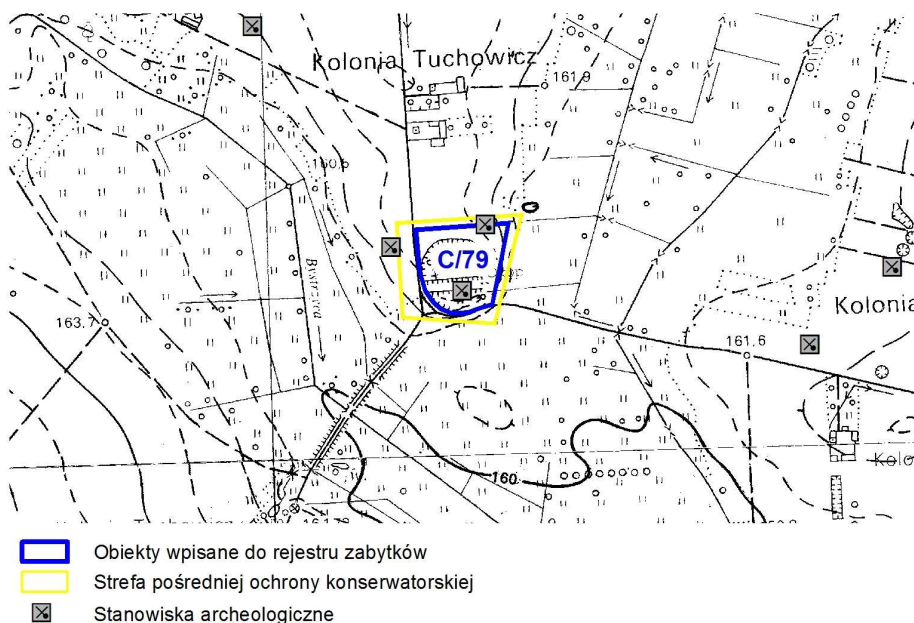

Tuchowicz – kościół parafialny św. Marii Magdaleny (nr rej. A/1165)

Zabytki archeologiczne wpisane do rejestru wojewódzkiego konserwatora zabytków (D. U.Woj.Lub. Nr 132 z dn. 25.10. 2010r, poz. 2237)

Tuchowicz - pozostałości dworu obronnego; Nr w rejestrze C/26

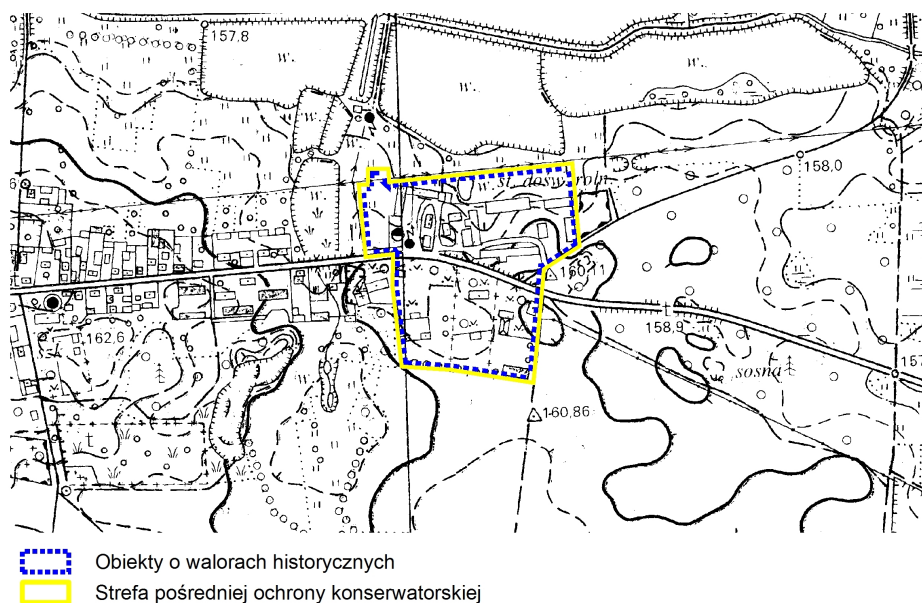

Zasoby dziedzictwa kulturowego objęte rejestrem konserwatora zabytków chronione są prawnie na mocy przepisów szczególnych.

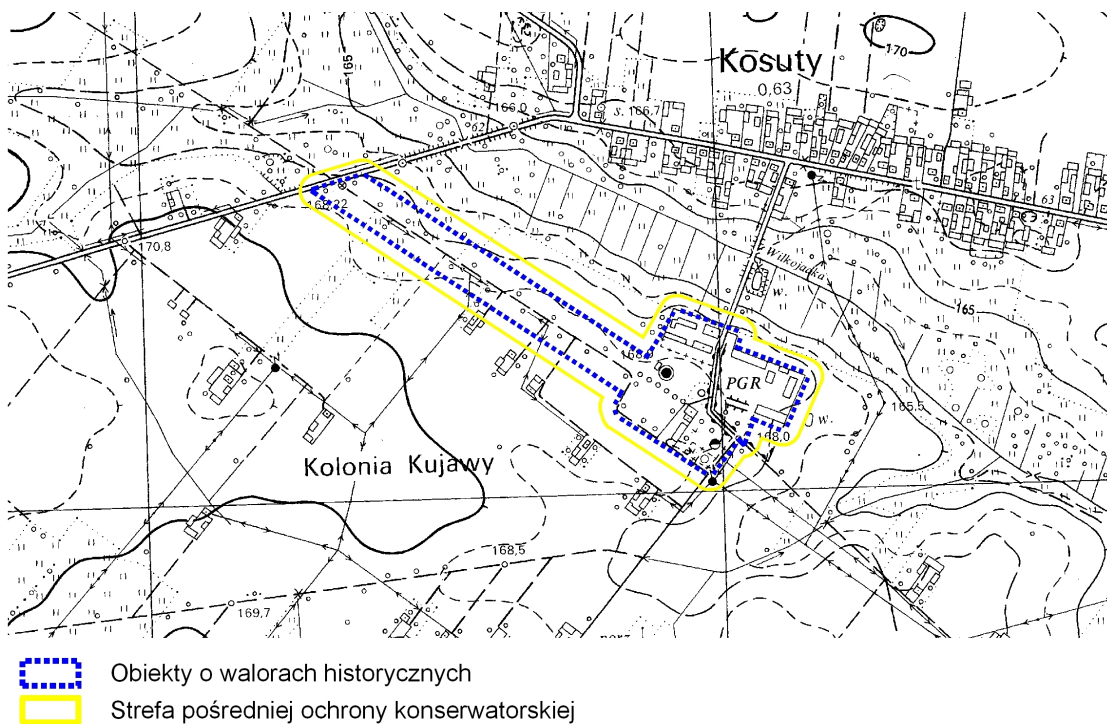
Otoczenie niektórych obiektów zabytkowych zostało objęte strefą pośredniej ochrony konserwatorskiej oraz strefą ochrony widokowej w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Pozostałe obiekty o walorach historycznych

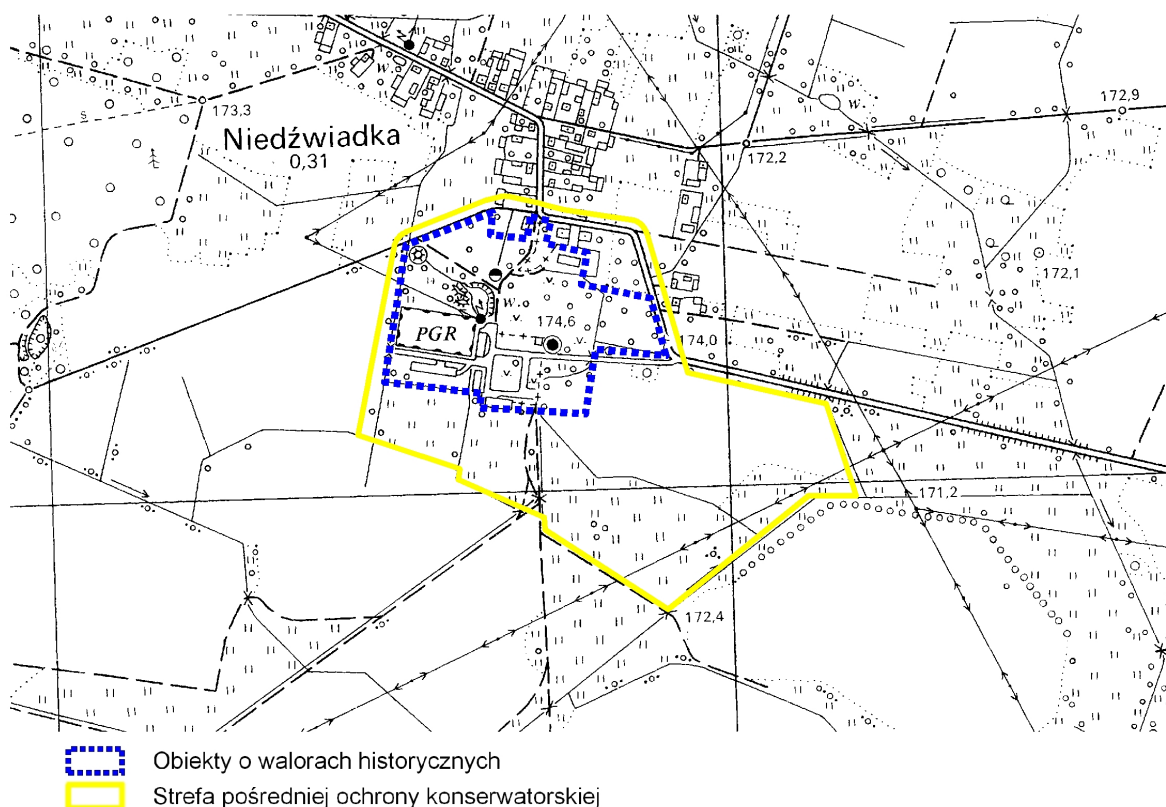
Jeleniec – zespół folwarczny, ujęty częściowo w gminnej ewidencji zabytków

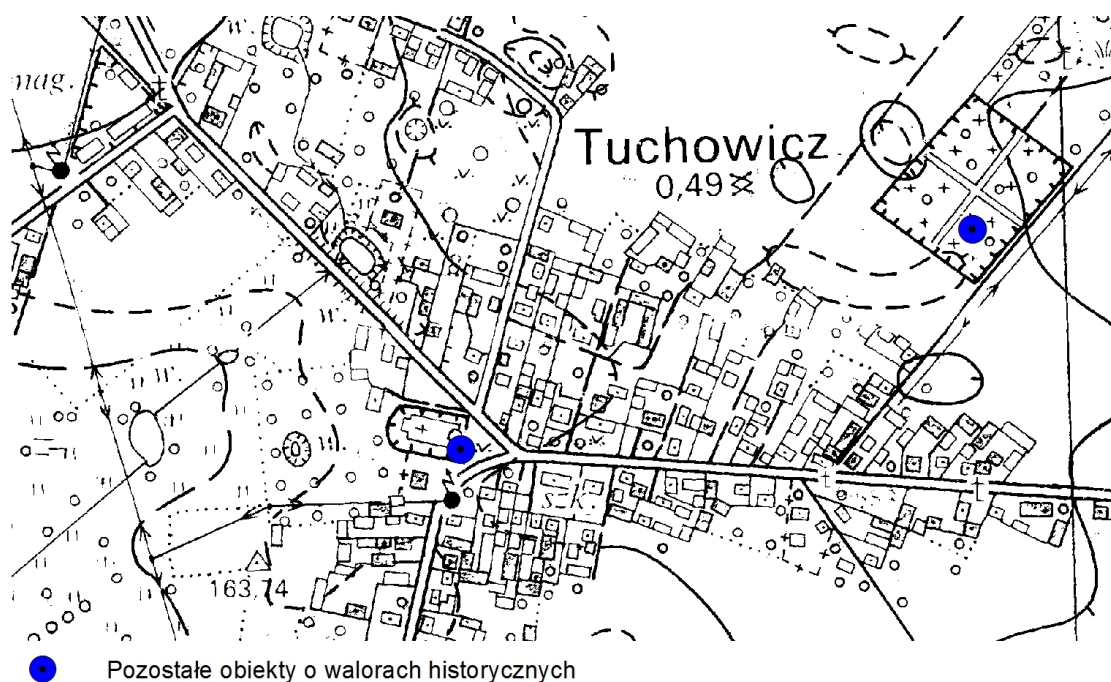
Kujawy – zespół dworski wraz z aleją dojazdową, ujęty częściowo w gminnej ewidencji zabytków

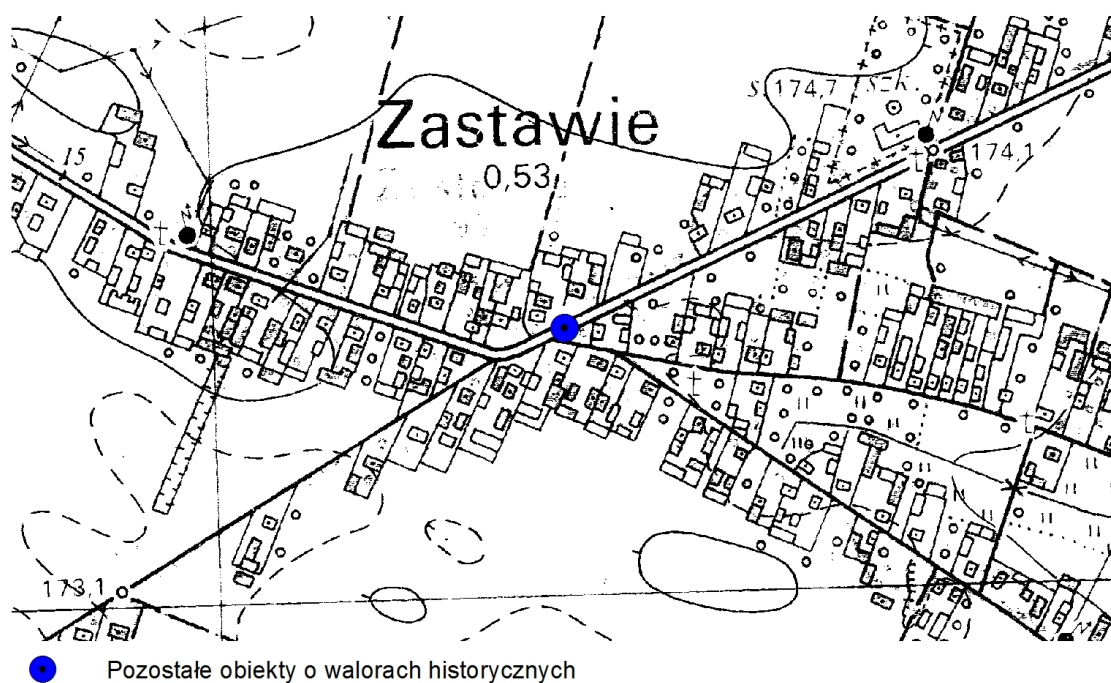
Niedźwiadka – zespół dworsko- parkowy, ujęty w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków

Tuchowicz – dzwonnica, kaplica cmentarna oraz ogrodzenie cmentarza z bramami w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Marii Magdaleny, ujęte w gminnej ewidencji zabytków

Zastawie – kapliczka drewniana

Obiekty o walorach historycznych obejmuje się, wraz z ich otoczeniem, strefą pośredniej ochrony konserwatorskiej, którą następnie należy uwzględnić w planach miejscowych.

Stanowiska archeologiczne w gminie

Spis stanowisk archeologicznych na terenie gminy Stanin uszeregowanych według obrębów ewidencyjnych

Aleksandrów	64-76/2,
Anonin	64-78/9, 64-78/10, 64-78/11, 64-78/12, 64-78/13
Celiny Szlacheckie	63-77/7, 63-77/8, 63-77/9, 63-78/7, 63-78/8, 64-78/14,
Celiny Włosciańskie	63-78/9, 63-78/10, 63-78/11, 63-78/12, 63-78/13,
Gózd	63-77/1, 63-77/2, 63-77/10, 63-77/11, 63-77/12, 63-77/13,
Jarczówek	64-77/8, 64-77/9, 65-77/18, 65-77/19,
Jeleniec	64-78/4, 64-78/6, 64-78/24, 64-78/25, 64-78/26, 64-78/27, 64-78/28, 64-78/29, 64-78/30, 64-78/31, 64-78/32, 64-78/33, 64-78/34, 64-78/35, 64-78/36, 64-78/37, 64-78/38, 64-78/39, 64-78/40, 64-78/41, 65-78/3, 65-78/4,
Jonnik	65-78/5, 65-78/6, 65-78/7, 65-78/8, 65-78/9, 65-78/10, 65-78/11,
Józefów	63-78/14, 63-78/15, 63-78/16, 63-78/17, 63-78/18, 63-78/19, 64-78/42, 64-78/43, 64-78/44,
Kierzków	64-78/8, 64-78/45, 64-78/46, 64-78/47, 64-78/48,
Kopina	64-77/10, 64-77/11, 64-77/12
Kosuty	64-77/1, 64-77/2, 64-77/3, 64-77/4, 64-77/5,
Lipniak	63-77/27, 63-77/28, 63-77/29,
Niedźwiadka	63-77/30, 64-77/14, 64-77/15, 64-77/16, 64-77/17, 64-77/18,
Nowy Stanin	65-77/17,
Ogniwo	64-77/13
Sarnów	64-78/49, 64-78/50, 64-78/51, 64-78/52, 64-78/53, 64-78/54, 64-79/7, 64-79/8, 65-78/20, 65-78/21, 65-78/22, 65-78/23, 65-78/24, 65-78/25, 65-79/63, 65-79/64, 65-79/65, 65-79/66,
Stanin	64-77/6, 64-77/7, 65-78/27,
Stara Gąska	65-78/28, 65-78/29, 65-78/30, 65-78/31, 65-78/32, 65-78/33, 65-78/34, 65-78/35,
Stara Wróblina	65-78/36,
Tuchowicz	63-78/1, 63-78/2, 63-78/3, 63-78/4, 63-78/5, 63-78/6, 64-78/7, 64-78/58, 64-78/59, 64-78/60, 64-78/61, 64-78/62,
Wesołówka	64-78/1, 64-78/2, 64-78/3, 64-78/55 64-78/56, 64-78/57,
Wnętrzne	64-76/6, 64-76/11

Wólka Zastawska	63-77/35, 63-77/36, 63-77/37, 63-77/38, 63-77/39, 63-77/40, 63-77/41, 63-77/42, 63-77/43, 63-78/20, 63-78/21, 63-78/22, 63-78/23, 63-78/24
Zagoździe	63-77/3, 63-77/4, 63-77/31, 63-77/32, 63-77/33, 63-77/34,
Zastawie	63-77/5

Źródło: zarządzenie nr 6/2013 Wójta Gminy Stanin ws. gminnej ewidencji zabytków

Dla stanowiska archeologicznego wpisanego do rejestru zabytków (wyróżnionego w tabeli pogrubieniem) obejmującego dwór obronny w Tuchowiczu obowiązuje ochrona konserwatorska w postaci strefy „W”- strefa ścisłej ochrony zabytków archeologicznych.

Pozostałe stanowiska archeologiczne należy w planach miejscowych objąć ochroną w postaci:

- strefy „OW” – strefa obserwacji archeologicznej
- strefy „OWD” – strefa domniemanych stanowisk archeologicznych

Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków

Wykaz obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków

<i>Miejscowość</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Numer adresowy</i>	<i>Rejestr zabytków</i>
Aleksandrów	dom	21	
Aleksandrów	dom	20	
Aleksandrów	dom	4	
Aleksandrów	dom	5	
Anonin	dom	18	
Anonin	dom	47	
Anonin	dom	72	
Anonin	zagroda, dom, piwnica	8	
Anonin	dom	49	
Anonin	dom	33	
Anonin	zagroda, dom, obora i stodoła	11	
Anonin	miejsce pochówku		
Borowina	dom	45	
Borowina	dom	48	
Borowina	pomnik		
Celiny Szlacheckie	dom	2	

Celiny Szlacheckie	dom	12	
Celiny Szlacheckie	dom	34	
Celiny Szlacheckie	zagroda, stodoła, spichrz	37	
Celiny Szlacheckie	zagroda, dom, stodoła	16	
Celiny Szlacheckie	zagroda, dom,	27	
Celiny Szlacheckie	zagroda, dom, obora	26	
Celiny Włościańskie	dom	14	
Celiny Włościańskie	dom	15	
Celiny Włościańskie	dom	17	
Celiny Włościańskie	dom	21	
Celiny Włościańskie	dom	23	
Celiny Włościańskie	dom	25	
Celiny Włościańskie	zagroda, dom, stodoła, spichrz	33	
Celiny Włościańskie	zagroda, dom, stodoła, spichrz	39	
Gózd	dom	28	
Gózd	dom	59	
Gózd	dom	58	
Gózd	dom	57	
Gózd	dom	56	
Gózd	dom	77	
Gózd	dom	96	
Jarczówek	dom	21	
Jarczówek	dom	9	
Jarczówek	dom	14	
Jarczówek	dom	22	
Jarczówek	zagroda, dom	44	
Jarczówek	dom	45	
Jarczówek	dom	26	
Jarczówek	kuźnia	6	
Jeleniec	dom	95	
Jeleniec	dom	111	
Jeleniec	kuźnia	47	
Jeleniec	dom	54	
Jeleniec	dom	55	
Jeleniec	dom	40	

Jeleniec	zagroda, dom, obora, stodoła, studnia, piwnica	82	
Jeleniec	zagroda, dom, stodoła	30	
Jeleniec	zespół klasztorny pobernardyński		A/580
Jeleniec	cmentarz		
Jeleniec	stróżówka w zespole klasztornym		
Jeleniec	spichlerz, rządcówka, park w zespole dworsko-parkowym		
Jonnik	dom	13	
Jonnik	dom	12	
Jonnik	dom	32	
Jonnik	dom	25	
Jonnik	kapliczka		
Jonnik	dom	42	
Józefów	dom	43	
Józefów	dom	62	
Kierzków	dom	32	
Kij	zagroda, dom, obora, budynek gospodarczy	11	
Kij	stodoła, budynek gospodarczy	5	
Kij	dom	15	
Kij	zagroda, dom, obora	38	
Kij	dom	25	
Kij	krzyż		
Kopina	dom	9	
Kopina	dom	8	
Kopina	dom	14	
Kosuty	szkoła		
Kosuty	pomnik		
Kosuty	zespół dworski: dwór, stajnia, obora, dwa czworaki, park		
Lipniak	kapliczka		
Niedźwiadka	zagroda, dom, stodoła	17	
Niedźwiadka	dom	36	
Niedźwiadka	dom	22	
Niedźwiadka	zagroda, dom	31	

Niedźwiadka	zespół dworsko-parkowy		
Nowa Wróblina	zagroda, studnia	32	
Nowy Stanin	dom	54	
Nowy Stanin	kapliczka		
Nowy Stanin	stodoła	20	
Ogniwo	dom	7	
Ogniwo	dom	20	
Ogniwo	dom	1	
Sarnów	dom	28	
Sarnów	spichrz	31	
Sarnów	dom	41	
Sarnów	dom	101	
Sarnów	dom	135	
Sarnów	zespół dworski		A/610
Stanin	dom	96	
Stanin	dom	82	
Stanin	dom	75	
Stanin	dom	134	
Stanin	dom	128	
Stanin	dzwonnica i otoczenie kościoła p.w. Trójcy Św.		A/106
Stanin	cmentarz		
Stanin	dom	32	
Stara Gąska	dom	41	
Stara Wróblina	stodoła	15	
Tuchowicz	dom	72	
Tuchowicz	pozostałość dworu obronnego		C/26
Tuchowicz	dom	11	
Tuchowicz	dom	34	
Tuchowicz	cmentarz		
Tuchowicz	zespół kościoła p.w. św. Marii Magdaleny		
Tuchowicz	kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny		A/1165
Tuchowicz	dzwonnica w zespole kościelnym		
Tuchowicz	szkoła		

Tuchowicz	przedszkole		
Tuchowicz	park w zespole dworsko-parkowym		
Tuchowicz	cmentarz rzymsko-katolicki przykościelny		
Tuchowicz	kaplica cmentarna		
Tuchowicz	ogrodzenie cmentarza z bramami		
Wesołówka	dom	26	
Wesołówka	dom	23	
Wesołówka	dom	22	
Wesołówka	dom	12	
Wesołówka	kapliczka		
Wesołówka	zespół dworski		A/307
Wnętrzne	dom	49	
Wnętrzne	dom	39	
Wnętrzne	kapliczka		
Wnętrzne	kapliczka		
Zagoździe	dom	2A	
Zagoździe	stodoła	2	
Zagoździe	obora	31	
Zagoździe	pomnik		
Wólka Zastawska	dom	6	
Wólka Zastawska	dom	23	
Zastawie	dom	29	
Zastawie	dom	39	
Zastawie	dom	31	
Zastawie	dom	37A	

Źródło: zarządzenie nr 6/2013 Wójta Gminy Stanin ws. gminnej ewidencji zabytków

Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków należy objąć ochroną w planie miejscowym.

II.2.6. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

II.2.6.1. Sieć osadnicza i charakterystyka zabudowy

Jednostki osadnicze wchodzące w skład gminy charakteryzują się dużym rozproszeniem, wynikającym z jej rolniczego charakteru. Zespoły osadnicze (wsie) położone są wzdłuż istniejących dróg, a ich struktura podziałów jest typową strukturą

rolną – rozproszone długie, wąskie działki z zabudową siedliskową, w której dom mieszkalny usytuowany jest od strony drogi. Wprowadzana nowa zabudowa mieszkaniowa (najczęściej już niezwiązana z rolnictwem) kontynuuje tę tendencję.

Głównym ośrodkiem administracyjno-usługowym jest miejscowość Stanin. Centralne położenie, dobre powiązania komunikacyjne z pozostałymi wsiami i Łukowem oraz lokalizacja głównych obiektów administracji publicznej i infrastruktury społecznej determinuje jego funkcję i potencjalny rozwój. Stosunkowo intensywnie urbanizują się również tereny w bezpośredniej bliskości Stanina, zwłaszcza w kierunku północno – wschodnim (Tuchowicz) – przy drodze do Łukowa. Zabudowa mieszkaniowa w Staninie i na przyległych terenach to głównie zabudowa jednorodzinna.

Nieduża odległość (ok. 2,5 km) Stanina i Tuchowicza oraz relatywnie wysokie tempo rozwoju obu tych ośrodków predestynują je do pełnienia roli binarnego centrum usługowego gminy.

II.2.6.2. Usługi i przemysł

Na terenie gminy nie można wyodrębnić terenów koncentracji usług i przemysłu.

Na obszarze całej gminy zarejestrowanych jest (REGON,2009) 388 podmiotów gospodarczych ze sfery pozarolniczej, w tym:

- przemysł – 27 (przetwórstwo przemysłowe 25),
- budownictwo – 106,
- handel, naprawy – 120,
- transport, magazynowanie – 85,
- gastronomia, zakwaterowanie – 3,
- finanse, ubezpieczenia – 4,
- działalność profesjonalna – 18.

Najwięcej podmiotów prowadzi swą działalność na terenach wsi Stanin i Tuchowicz.

II.2.6.3. Produkcja rolna i leśna

Gmina Stanin posiada charakter gminy wiejskiej. W jej zagospodarowaniu dominują obszary wykorzystywane rolniczo. Rolnictwo nastawione jest na produkcję zbóż, ziemniaków, trzody chlewnej, bydła i drobiu.

W strukturze użytkowania terenów przeważają użytki rolne. Wielkość i udział poszczególnych rodzajów użytkowania terenów ilustruje poniższe zestawienie.

Użytkowanie gruntów	Gmina Stanin	
	[ha]	[%]
Użytki rolne, w tym:	12 138	75,74 /100,00/
Grunty orne	9 491	/78,19/
Sady	18	/0,15/
Łąki	2 154	/17,75/
Pastwiska	475	/3,91/
Lasy i grunty leśne	2 759	17,22
Pozostałe grunty	1 128	7,04
RAZEM	16 025	100,00

Źródło: Dane GUS na 2005 r.

Lasy w gminie Stanin nie tworzą zwartego obszaru, występują one w postaci wysp. Część z nich to lasy pełniące funkcję ochronną.

II.2.7. Komunikacja

Podstawowy układ komunikacyjny gminy Stanin stanowią drogi gminne. Zapewniają dogodne połączenie między ośrodkiem gminnym w Staninie innymi wsiami oraz z zewnętrznym układem komunikacyjnym (drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowa). Łączna długość dróg gminnych wynosi 157,0 km ale tylko ok. 50% z nich ma nawierzchnię utwardzoną..

Drogi powiatowe na terenie gminy mają łączną długość 65,5 km. Prawie wszystkie mają nawierzchnię utwardzoną.

Przez obszar gminy przebiegają 2 drogi wojewódzkie nr 807 Maciejowice – Sobolew – Żelechów – Łuków oraz nr 808 Łuków – Serokomla – Kock.

Przez obszar gminy przebiega także droga krajowa nr 76 zapewniająca połączenie poprzez Łuków do Siedlec i poprzez Garwolin do Warszawy oraz innymi elementami sieci krajowej.

Ponadto przez obszar gminy przebiegają 2 linie kolejowe: Łuków – Pilawa – Warszawa (linia towarowa, w części północnej) i Łuków – Dęblin – Radom (linia osobowa, w części południowej).

II.2.8. Infrastruktura techniczna

Wyposażenie terenów gminy w infrastrukturę techniczną jest niewystarczające. Przede wszystkim problemem jest niedostateczna sieć gazowa oraz niedostateczna sieć kanalizacyjna.

W wodę z wodociągu zaopatrzonych jest 87% gospodarstw domowych. Do kanalizacji podłączonych jest jedynie 6% gospodarstw domowych. Istniejąca gminna oczyszczalnia ścieków ma rezerwy umożliwiające zwiększenie liczby gospodarstw domowych korzystających z kanalizacji gminnej.

II.2.8.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Stanin jest w całości zwodociągowana. Długość sieci rozdzielczej to około 156 km, z której korzysta 78,4% ludności. Sieć wodociągowa jest sukcesywnie rozbudowywana. Obecnie obejmuje wszystkie miejscowości.

Sieć wodociągowa jest zasilana z ujęcia wody w Tuchowiczu o przepustowości 2239 m³/dobę. Obecnie wykorzystywane jest w około 40%, co oznacza możliwość dalszej rozbudowy i podłączania nowych gospodarstw.

II.2.8.2. Gospodarka ściekowa i odprowadzanie wód opadowych

W gminie Stanin funkcjonuje sieć kanalizacji o długości około 7 km, z której korzysta 7,1% ludności. Ścieki odprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej w Staninie nad rzeką Wilkojadka. Przepustowość oczyszczalni wynosi 210 m³/dobę. Sieć kanalizacji jest stale rozbudowywana. Obecnie obejmuje swym zasięgiem część wsi Stanin i Wesołówka.

Gmina Stanin posiada również koncepcję objęcia systemem kanalizacji wszystkich miejscowości. Zgodnie z koncepcją konieczne jest wybudowanie kolejnych oczyszczalni ścieków w miejscowościach Jeleniec, Józefów, Kopina, Niedźwiadka, Zastawie i Celiny Szlacheckie.

Wody opadowe zagospodarowywane są na terenie własnym, to jest odprowadzane bezpośrednio do gruntu.

II.2.8.3. Elektroenergetyka

Gmina Stanin jest całkowicie zelektryfikowana wykorzystując sieć 15 kV. Przez gminę poprowadzono sieć średniego i wysokiego napięcia. Sieć średniego napięcia (30 kV) łączy stacje Łuków i Krzywda. Sieć wysokiego napięcia (110 kV) łączy stacje Łuków i Stoczek Łukowski.

II.2.8.4. Zaopatrzenie w gaz

Sieć gazowa w gminie Stanin ma długość około 45 km, z czego sieć przesyłowa ma 11 km, a sieć rozdzielcza 34 km. Sieć gazowa dla indywidualnych odbiorców zasilana jest ze stacji redukcyjno-pomiarowych zlokalizowanych w Tuchowiczu i Kosutach. Z sieci gazowej korzysta 7,7% ludności. Są to mieszkańcy wsi Gózd, Celiny Szlacheckie, Kopina, Anonin, Tuchowicz, Józefów, Stanin, Wesołówka i Kosuty.

II.2.8.5. Ciepłownictwo

Gmina Stanin nie posiada zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Budynki zaopatrywane są w ciepło z lokalnych kotłowni oraz indywidualnych źródeł opalanych głównie paliwem stałym.

II.2.8.6. Telekomunikacja

Gmina jest wyposażona w bezprzewodową sieć telekomunikacyjną oraz internetową, a także w sieć światłowodową. Mieszkańcy gminy mają możliwość podłączenia się do sieci.

II.2.8.7. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Stanin funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane we wsi Niedźwiadka. Składowisko jest obecnie wypełnione w około 26%, a termin zakończenia eksploatacji przewidziano na 2020 rok.

W gminie wdrożono system segregacji śmieci.

II.3. WNIOSKI

Gmina Stanin posiada potencjały umożliwiające kontynuację jej rozwoju jako gminy rolniczej. Inne funkcje, jak np.: turystyka, usługi lub przemysł mogą mieć znaczenie tylko uzupełniające. Rozwój aktywności pozarolniczych jest jednak ważny ze względu na tworzenie w ten sposób zachęt dla ludzi młodych do pozostawania na obszarze gminy.

Stanin jako gmina rolnicza funkcjonuje od początku swego istnienia. Dlatego ważne jest aby szczególnie wesprzeć pozostałe kierunki rozwoju.

Głównym kierunkiem przekształceń gminy powinno być stworzenie warunków do rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej, opierającej się na wykorzystaniu własnych zasobów. Pozwoli to stworzyć nowe miejsca pracy przede wszystkim w sektorze usługowym i drobnej wytwórczości. Stymulowanie rozwoju w tym kierunku powinno opierać się m.in. na udostępnieniu terenów pod usługi i lekki przemysł. Jednym z głównych zadań dla gminy jest rozwój zasobów ludzkich poprzez szkolenia i działania informacyjne o możliwości pozyskania funduszy na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Naturalnym kierunkiem rozwoju gminy jest też agroturystyka. Kierunek ten jest szczególnie mocno zaznaczony w planie województwa lubelskiego. Potencjał do rozwoju turystyki stanowią obszary cenne przyrodniczo, dostępność komunikacyjna, w tym kolejowa, obiekty zabytkowe oraz typowo wiejski krajobraz. Jednak ze względu na znaczną odległość od dużych ośrodków miejskich rozwój w tym kierunku jest stosunkowo utrudniony.

Podsumowując uwarunkowania rozwoju gminy należy docenić:

- dostępność komunikacyjną gminy,
- walory przyrodnicze i kulturowe,
- rozbudowaną sieć infrastruktury społecznej.

Potencjalnie niekorzystnie na rozwój może wpływać:

- bliska odległość ośrodka powiatowego – Łukowa – i szeroki asortyment oferowanych tam usług,
- brak gruntów komunalnych, które mogłyby być przeznaczone pod utworzenie strefy gospodarczej,
- niedostateczne wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną.

III. CELE I KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

III.1. CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

Podstawowym celem strategicznym rozwoju gminy Stanin (zgodnie ze Strategią rozwoju gminy Stanin na lata 2007 – 2020) jest poprawa warunków życia mieszkańców oraz osiąganie zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego gminy poprzez podnoszenie jakości kapitału ludzkiego oraz rozbudowę infrastruktury.

W Strategii wyróżniono 3 podstawowe obszary jej zainteresowania:

- 1 - konkurencyjność gminy w relacjach zewnętrznych oraz warunki prowadzenia działalności gospodarczej,
- 2 - warunki życia mieszkańców – rozumiane zarówno w aspekcie infrastruktury technicznej, jak i dostępności do usług społecznych,
- 3 - rozwój i aktywizacja społeczności gminnej.

Część przyjętych w Strategii celów oraz obszary zainteresowania realizowane będą w sferze funkcjonalno – przestrzennej (która jest przedmiotem ustaleń niniejszego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy).

Obszary zainteresowania Strategii w sferze przestrzenno-planistycznej realizowane będą następująco:

1 – „konkurencyjność gminy w relacjach zewnętrznych oraz warunki prowadzenia działalności gospodarczej” – poprzez wskazanie w Studium stref aktywności gospodarczej (posiadających dogodne powiązania komunikacyjne z układem zewnętrznym) a następnie przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w ramach tych stref, terenów przeznaczonych dla rozwoju funkcji produkcyjnych i usługowych – co umożliwi szybką realizację na tych terenach inwestycji produkcyjnych i usługowych,

2 – „poprawa warunków życia ludności” – poprzez wskazanie w Studium stref (i następnie wyznaczenie w planach miejscowych) terenów dla rozwoju: budownictwa mieszkaniowego i usług publicznych – z zapewnieniem ich dobrej dostępności systemami komunikacji oraz dobrej obsługi systemami infrastruktury technicznej,

3 – „rozwój i aktywizacja społeczności gminnej” – poza działaniami już opisanymi – poprzez wskazanie w Studium miejsc (a następnie wyznaczenie w planach

miejscowych) lokalizacji ośrodków usługowych - nakierowanych na rozwój osobowości i atrakcyjne spędzanie czasu wolnego.

III.2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

III.2.1. Polityka ochronna

III.2.1.1. Ochrona środowiska przyrodniczego

Zasady ochrony środowiska

Na terenie gminy obowiązują następujące zasady ochrony środowiska:

- zachowanie i ochrona obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów odrębnych,
- objęcie ochroną najcenniejszych elementów, wyróżniających się pod względem przyrodniczym i krajobrazowym,
- ochrona pozostałych elementów środowiska,
- ograniczenie w zainwestowaniu terenów znajdujących się w strefach występowania naturalnych zagrożeń oraz narażonych na uciążliwości od elementów zagospodarowania terenu.

Wskazuje się obszary objęte ochroną na podstawie przepisów odrębnych, do których należą:

- obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie,
- Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- pomniki przyrody.

Obszary te należy ująć w sporządzanych miejscowych planach, adaptując zasady ich ochrony określone w przepisach odrębnych, w tym powołujących wymienione obszary.

Ustala się objęcie ochroną postulowanych obszarów:

- fragmentu doliny rzeki Bystrzycy w rejonie Sarnowa w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego,
- oczek wodnych w miejscowości Wnętrzne i Kujawy w formie użytków ekologicznych
- północnego fragmentu gminy w formie parku krajobrazowego.

Obszary postulowane do objęcia ochroną należy wskazać w sporządzanych miejscowych planach wraz z ustaleniem zasad ich ochrony utrzymujące przyrodnicze znaczenie tych obszarów, w tym zachowanie nadrzecznych zadrzewień i zarośli, zakaz osuszania terenu.

W Studium wskazuje się także tereny najcenniejsze pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, stanowiące naturalne fragmenty rodzimej przyrody, to jest doliny rzek Bystrzycy i Wilkojadki oraz kompleks leśny na północy gminy.

Dla dolin rzecznych wskazuje się zachowanie naturalnego przebiegu cieków oraz ich obudowy biologicznej, tworzących korytarze ekologiczne regionalne (Bystrzyca) oraz lokalne (Wilkojadka), oraz ustala się ich ochronę poprzez:

- zakaz zabudowy dolin rzecznych, z wyjątkiem budowli: infrastrukturalnych, związanych z gospodarką rybacką oraz służących rekreacji,
- zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych,
- zachowanie i uzupełnianie roślinności stanowiącej biologiczną obudowę cieków.

Dla kompleksów leśnych na terenie gminy wskazuje się objęcie ochroną poprzez:

- regulację granicy rolno-leśnej, polegającej na zalesianiu terenów najmniej przydatnych rolniczo,
- zakaz zmiany przeznaczenia terenów leśnych na cele nieleśne poza wyznaczonymi obszarami urbanizacji,
- ustalenie nieprzekraczalnej linii zabudowy w odległości minimum 12 m od granicy terenów leśnych.

Ponadto w celu zachowania i ochrony poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego ustala się:

- ograniczenie zagospodarowania terenów położonych w otoczeniu zabytkowych zespołów parkowych w Sarnowie, Wesołówce oraz Niedźwiadce,
- zachowanie zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, oczek wodnych, starorzeczy i torfowisk,
- wzmocnienie ochrony przeciwpowodziowej poprzez realizację zbiorników małej retencji,
- wzmocnienie zieleni w obszarach zabudowanych i urbanizowanych,
- nielokalizowanie przedsięwzięć generujących znaczące emisje zanieczyszczeń powietrza, ścieków, odpadów,
- objęcie terenów zabudowanych zorganizowanym systemem odbioru ścieków i odpadów.

Ograniczenia w zagospodarowaniu terenu

Na terenie gminy występują również ograniczenia w zagospodarowaniu terenu wynikające z występowania:

- obszarów zagrożenia powodzią – w wyznaczonym zasięgu wód stuletnich zakazuje się wznoszenia obiektów budowlanych, składowania materiałów mogących zanieczyścić wody, lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- gruntów o złych warunkach budowlanych – w zasięgu obszarów nakazuje się wykonanie badań geotechnicznych w celu określenia warunków posadowienia budynków,
- terenów cmentarzy –zgodnie z przepisami odrębnymi w strefie do 150 m od granic cmentarza obowiązują ograniczenia w lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, produkcyjnej i usługowej, związanej z artykułami żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych. W strefie do 50 m od granic cmentarza zakazuje się lokalizacji ww. funkcji i obiektów. W strefie od 50 – 150 m od granic cmentarza ograniczenia nie obowiązują, wyłącznie w przypadku, gdy teren objęty strefą posiada sieć wodociagową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone,
- składowiska odpadów – w promieniu 100 m został utworzony obszar ograniczonego użytkowania, w którym obowiązuje zakaz lokalizacji budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, upraw roślin przeznaczonych do spożycia na surowo, wypasania zwierząt, zbierania runa i poboru wody,
- ujęć wody – w strefie bezpośredniej ochrony ujęcia zakazuje się użytkowania terenu do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody,
- linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV – w strefie do 19 m od osi linii w obie strony, w której może być przekroczony dopuszczalny poziom promieniowania elektromagnetycznego, zakazuje się lokalizowania obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi oraz nakazuje się uzgadnianie z zarządcą sieci wszelkiej działalności inwestycyjnej, w tym sadzenie roślin mogących uszkodzić linie energetyczne,
- gazociągu wysokiego ciśnienia – w strefie do 15 m od osi gazociągu zakazuje się lokalizacji budynków, parkingów oraz podziemnych sieci infrastruktury technicznej posiadającej bezpośrednie połączenie z pomieszczeniami dla

ludzi i zwierząt, w strefie do 5 m od osi gazociągu zakazuje się lokalizacji podziemnych sieci infrastruktury technicznej nie posiadającej bezpośredniego połączenia z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt,

- dróg krajowych i wojewódzkich - w sąsiedztwie drogi, w wyniku uciążliwości wywołanych przekroczeniem dopuszczalnych poziomów hałasu, nakazuje się zachowanie odpowiednich warunków akustycznych w zabudowie mieszkaniowej, zabudowie związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz w terenach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe,
- linii kolejowych – w strefie do 20 m od osi skrajnego toru zakazuje się sytuowania obiektów budowlanych niezwiązanych z obsługą terenu kolejowego, w strefie do 100 m nakazuje się zachowanie odpowiednich warunków akustycznych w zabudowie mieszkaniowej, zabudowie związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz w terenach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

III.2.1.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego

Ochrona zabytków realizowana jest na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z ustawą formami ochrony zabytków jest:

- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,
- ustalenie ochrony m.in. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub w decyzji o warunkach zabudowy.

Na terenie gminy Stanin w odniesieniu do obiektów wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje:

- wymóg uzgadniania wszelkich zamierzeń i działań inwestycyjnych z właściwym organem ds. ochrony zabytków, który na wystąpienie właściciela lub posiadacza zabytku przedstawia zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonanie prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w danym zabytku, w trybie przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,

- wymóg uzyskania pozwolenia właściwego organu ds. ochrony zabytków dla wszelkich działań inwestorskich realizowanych w obiektach i na nieruchomościach wpisanych do rejestru zabytków,
- zachowanie i konserwacja zabytkowej substancji oraz zachowanie zasadniczych elementów układu urbanistycznego i kompozycji przestrzennej,
- zachowanie pierwotnych funkcji obiektów, z możliwością zmiany (np. na funkcje usługowe z zakresu usług publicznych, usług turystyki) przy akceptacji właściwego organu ds. ochrony zabytków,
- użytkowanie obiektów gwarantujące zachowanie zabytku,
- wykluczenie lokalizacji obiektów dysharmonizujących z historycznym sąsiedztwem i przesłaniających obiekty zabytkowe,
- ustalenie stref ochrony konserwatorskiej w planach miejscowych, obejmujących obiekty zabytkowe oraz ich otoczenie.

Wskazane w Studium pozostałe obiekty o walorach historycznych oraz orientacyjny zasięg stref pośredniej ochrony konserwatorskiej, a także obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków należy uwzględnić przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, poprzez ustalenie ochrony dla tych obiektów. Obowiązuje stosowanie następujących zasad ochrony:

- zachowanie i konserwacja zabytkowej substancji oraz zachowanie zasadniczych elementów układu urbanistycznego i kompozycji przestrzennej,
- zachowanie pierwotnych funkcji obiektów, z możliwością zmiany (np. na funkcje usługowe z zakresu usług publicznych, usług turystyki) przy akceptacji wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- wykluczenie lokalizacji obiektów dysharmonizujących z historycznym sąsiedztwem i przesłaniających obiekty zabytkowe,
- ustalenie stref ochrony konserwatorskiej w planach miejscowych obejmujących obiekty zabytkowe oraz ich otoczenie,
- wymóg uzgadniania wszelkich zamierzeń i działań inwestycyjnych, prowadzonych w zasięgach stref pośredniej ochrony konserwatorskiej, ustalonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (w Staninie, Tuchowiczu oraz Jeleńcu), z właściwym organem ds. ochrony zabytków.

Dla zespołu dworsko-parkowego w Wesolówce, wpisanego do rejestru zabytków wskazuje się strefę ochrony widokowej, będącą ustaleniem prawa miejscowego, w której obowiązuje:

- zakaz realizacji zwartych nasadzeń wysokim drzewostanem nie związanym z rewaloryzacją parku,
- zakaz wznoszenia wież i masztów.

Dla stanowisk archeologicznych obowiązuje:

- ustalenie w planach miejscowych strefy ochrony konserwatorskiej wokół stanowisk,
- wymóg przeprowadzenia badań archeologicznych w obrębie strefy przed rozpoczęciem inwestycji, zgodnie z uzyskanym od właściwego organu ds. ochrony zabytków zakresem prac – w przypadku objęcia strefą OW.
- wymóg powiadomienia właściwego organu ds. ochrony zabytków o planowanej inwestycji przed jej rozpoczęciem – w przypadku objęcia strefą OWD.

W stosunku do cmentarzy, miejsc pamięci oraz kapliczek wskazuje się na zachowanie szczególnej ochrony poprzez sposób zagospodarowania umożliwiający zachowanie i właściwą ekspozycję tych obiektów. Wskazuje się na możliwość zachowania dostępu do obiektów w celach turystycznych i sprawowania kultu.

III.2.2. Założenia rozwoju

III.2.2.1. Demografia

Sytuacja demograficzna gminy jest niekorzystna. Liczba ludności spada mniej więcej o 1% w okresach 5-letnich. Przyczyną tego stanu jest nie tyle przyrost naturalny, który w ostatnich latach kształtuje się na dodatnim poziomie, co migracje zewnętrzne. Drugą niekorzystną przesłanką jest mniejsza liczba kobiet niż mężczyzn. Zjawisko to występuje w każdej grupie wiekowej od 0 do 54 roku życia.

W efekcie tych zmian, liczba ludności gminy może zmniejszyć się z dotychczasowych 10.000 do około 9500 w 2035 r.

W celu zatrzymania tych tendencji należy na terenie gminy stworzyć warunki do rozwoju gospodarczego, głównie w zakresie działalności pozarolniczej, w której zatrudnienie mogłyby znaleźć zarówno kobiety, jak i mężczyźni. Preferowany jest rozwój sektora usług komercyjnych. Takie działania powinny doprowadzić przede

wszystkim do zahamowania odpływu młodych kobiet, co będzie miało decydujące znaczenie dla przyrostu naturalnego.

III.2.2.2. Mieszkalnictwo i obsługa ludności

W zakresie mieszkalnictwa należy dążyć do poprawy standardów wyposażenia mieszkań w poszczególne instalacje infrastrukturalne. O ile większość mieszkań jest obsługiwana przez wodociąg, to wyposażenie w sieć kanalizacji sanitarnej czy sieć gazową kształtuje się na bardzo niskim poziomie.

W celu poprawy standardu życia mieszkańców należy stale rozbudowywać sieci kanalizacyjne wraz z oczyszczalniami ścieków oraz sieci gazowe. Takie działania będą skutkowały także poprawą jakości środowiska.

Obecne wyposażenie gminy w usługi publiczne jest wystarczające. W tej kwestii należy podjąć działania zmierzające do poprawy jakości tych usług, to jest zapewnić modernizację istniejącej bazy.

Głównym ośrodkiem obsługi ludności jest Stanin, w którym koncentrują się usługi z zakresu oświaty, kultury, sportu, ochrony zdrowia i administracji. Rolę ośrodków wspomagających pełnią miejscowości Tuchowicz oraz Zastawie i Sarnów, w których występują usługi z zakresu oświaty, kultury i sportu.

Za poprawę obsługi mieszkańców uważa się:

- wyposażenie wszystkich szkół w sale gimnastyczne oraz boiska przyszkolne,
- przekształcenie boiska sportowego w Zastawiu w wielofunkcyjne boisko sportowe,
- utworzenie świetlic wiejskich w większych miejscowościach, w których nie ma szkoły,
- rozszerzenie oferty ośrodka zdrowia oraz powstawanie indywidualnych gabinetów lekarskich,
- uruchomienie centrów społeczno-kulturalnych.

Terenami przeznaczonymi do realizacji usług z zakresu oświaty, kultury, sportu, ochrony zdrowia, administracji i innych należących do samorządu gminnego są tereny usług publicznych, zlokalizowane w ważniejszych miejscowościach gminy.

III.2.2.3. Gospodarka

III.2.2.3.1. Rolnictwo i leśnictwo

Główną gałęzią gospodarki w gminie Stanin jest rolnictwo. Użytki rolne zajmowały w 2005 r. ponad 75% powierzchni gminy. Studium zakłada kontynuację tego sposobu zagospodarowania. Gospodarka rolna może być prowadzona na terenach rolnych (R), terenach rolnych w dolinach rzek (RE).

Znaczną powierzchnię gminy (ok. 17%) zajmują lasy. Zakłada się również zalesienie części terenów rolnych o najniższej klasie gleb, w celu zwiększenia lesistości gminy oraz wyrównania granicy rolno-leśnej. Na terenach leśnych (ZL) i na terenach zalesień (LZ) można prowadzić gospodarkę leśną.

III.2.2.3.2. Działalność pozarolnicza

W gminie funkcjonuje już działalność pozarolnicza, głównie z zakresu handlu, budownictwa i transportu. Należy stworzyć warunki do dalszego rozwoju usług komercyjnych, wśród których należy wyróżnić instytucje finansowe, ubezpieczeniowe, obiekty gastronomiczno-rozrywkowe, obiekty handlowe, obiekty rekreacyjne.

Działalność pozarolnicza może być realizowana na terenach zabudowy mieszkaniowej (M1/2, M3/4, M5), na obszarach wielofunkcyjnych (W1 i W2) oraz na terenach przemysłowo-usługowych (PU).

III.2.2.3.3. Turystyka

Jedną z możliwości rozwoju gminy Stanin jest turystyka wiejska, w tym agroturystyka. Rejonem powstawania gospodarstw agroturystycznych są tereny zabudowy zagrodowej (M1/2), natomiast obiektów usług turystyki, rekreacji i sportu tereny sportu i rekreacji (US) oraz tereny wielofunkcyjne (W1 i W2). Przy czym preferowany obszar rozwoju zagospodarowania turystycznego to północno-wschodni fragment gminy związany z przebiegiem rzeki Bystrzycy, obszarem Lasów Łukowskich i występowaniem obiektów zabytkowych.

W celu rozwoju turystyki należy:

- stworzyć warunki do budowy i rozbudowy gospodarstw rolniczych, przystosowując je do przyjmowania turystów,
- stworzyć szlaki turystyczne piesze i rowerowe, obejmujące najcenniejsze tereny gminy pod względem przyrodniczym i kulturowym,

- wyeksponować posiadane walory przyrodnicze i kulturowe poprzez ich oznakowanie i promocję w regionie,
- dążyć do rewaloryzacji obiektów zabytkowych, w celu ich udostępnienia.

III.2.3. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy obejmuje następujące komponenty:

- system terenów otwartych, w tym: tereny lasów, tereny upraw polowych, łąki, pastwiska i inne tereny niezabudowane,
- sieć osadnicza – obejmująca strefy zabudowy, w tym: tereny mieszkalnictwa, usług, administracji, produkcji i obsługi technicznej wraz z ich ośrodkami,
- powiązania komunikacyjne (zewnętrzne i wewnątrzgminne) zapewniające dogodne połączenia między strefami i ich ośrodkami, w tym: układ drogowo – uliczny, komunikację zbiorową i telekomunikację,
- systemy infrastruktury technicznej obsługującej sieć osadniczą, w tym: zorganizowane systemy zaopatrzenia w wodę, energię elektryczną i gaz oraz systemy usuwania i utylizacji nieczystości płynnych i stałych.

Podstawowymi kierunkami rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Stanin są:

- ochrona najcenniejszych elementów i terenów przyrodniczych oraz rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- utrwalanie, historycznie ukształtowanej, sieci osadniczej (wsi) przez pobudzanie rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz przez wzmacnianie ośrodków obsługi mieszkańców,
- kreacja systemu ośrodków nowych funkcji podnoszących atrakcyjność lokalizacyjną gminy dla inwestorów zewnętrznych oraz podnoszącą atrakcyjność gminy jako miejsca pracy i zamieszkiwania dla aktualnych jej mieszkańców – zwłaszcza ludzi młodych.

Nową jakością w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy będą wielofunkcyjne strefy aktywności gospodarczej. Główna strefa aktywności gospodarczej obejmować będzie 2 miejscowości – ośrodek gminny Stanin oraz Tuchowicz. Tak ukształtowany (binarny) centralny obszar gminy posiadać będzie większy potencjał rozwojowy – stwarzający lepsze warunki konkurencji z ośrodkami innych gmin w tym rejonie (nie naruszając w niczym aktualnej struktury

administracyjnej gminy). Pozostałe strefy aktywności gospodarczej w Zastawiu, Wólce Zastawskiej i Borowinie będą mniejszej skali. Uzasadnieniem ich tworzenia jest położenie w węzłowych rejonach komunikacyjnych – przy drogach zapewniających powiązania komunikacyjne gminy Stanin z ponadlokalnymi ośrodkami powiatowymi i innymi.

Cały obszar gminy został podzielony na obszary urbanizacji (istniejącej i planowanej), obszary otwarte z dopuszczeniem ekstensywnych form zagospodarowania oraz obszary otwarte wyłączone z zabudowy.

III.2.3.1. Obszary urbanizacji

Obszary urbanizacji obejmują:

- wszystkie zwarte tereny zabudowane,
- tereny przeznaczone pod zabudowę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stanin z 2000 roku oraz w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- tereny częściowo zabudowane - wskazane do uzupełnienia zabudowy,
- nowe tereny wyznaczone pod rozwój zabudowy.

Na całym obszarze gminy będą następować przekształcenia wynikające ze zmiany funkcji, uzupełnienia zabudowy i modernizacji istniejących zasobów. Tereny przeznaczone pod przyszłe zainwestowanie, w niektórych przypadkach, będą wymagały poprowadzenia nowych dróg gminnych w celu zapewnienia obsługi komunikacyjnej terenów budowlanych. Zagospodarowanie nowych obszarów urbanizowanych wymaga uzbrojenia terenów w sieci infrastruktury technicznej, a zwłaszcza zapewnienia zorganizowanej obsługi wodno-kanalizacyjnej i dostaw energii elektrycznej. Dla nowej zabudowy, w przypadku braku możliwości podłączenia do gminnego systemu oczyszczania ścieków, powinien bezwzględnie obowiązywać nakaz zapewnienia oczyszczania ścieków na własnym terenie lub budowy szczelnych osadników bezodpływowych i zapewnienie wywozu ścieków do najbliższej oczyszczalni lub punktu zlewnego.

Docelowo wszystkie obszary zabudowane znajdują się w strefie obsługi systemu wodno-kanalizacyjnego.

Na terenie gminy Stanin zakazuje się lokalizacji zakładów i instalacji o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii.

Na terenach sąsiadujących z obszarami Natura 2000 zagospodarowanie powinno być ograniczone tak, aby nie powodowało znacząco negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- nie pogarszało stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- nie wpływało negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- nie pogarszało integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami chronionymi.

Wskazane w Studium tereny różnych funkcji określają ich funkcje wiodące.
Na terenach tych dopuszcza się także realizację lub zmianę przeznaczenia obiektów istniejących dla potrzeb innych funkcji lub form zabudowy – z zastrzeżeniem, że funkcje te lub formy zabudowy nie mogą powodować uciążliwości dla funkcji wiodącej oraz wykluczać lub ograniczać możliwości jej rozwoju.

Tereny zabudowy mieszkaniowej:

Tereny przeznaczone pod kontynuację i rozwój funkcji mieszkaniowych to:

- tereny o wiodącej funkcji zabudowy zagrodowej (M1/2),
- tereny o wiodącej funkcji zabudowy jednorodzinnej (M3/4),
- tereny zabudowy wielorodzinnej (M5),

Na obszarach zabudowy zagrodowej dopuszcza się także wykorzystanie jej do celów agroturystyki, jak i dopuszcza się realizację zabudowy rekreacyjnej, także o charakterze całorocznym.

Na obszarach zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się lokalizację usług, magazynów i drobnej wytwórczości o uciążliwości nie wykraczającej poza granice działki.

Na terenach zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej i wielorodzinnej dopuszcza się również lokalizowanie usług publicznych, służących zaspokojeniu potrzeb lokalnej społeczności.

Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyznaczono w obszarach ich występowania to jest w miejscowościach Jeleniec i Osiedle Jedlanka.

Tereny zabudowy jednorodzinnej wyznaczono w obszarze wielofunkcyjnych stref aktywności gospodarczej zlokalizowanych w Staninie, Tuchowiczu, Zastawiu, Wólce Zastawskiej i Borowinie oraz w centrum miejscowości Jeleniec i Sarnów.

Tereny zabudowy zagrodowej obejmują pozostałe miejscowości, zarówno ich tereny zabudowane jak i te wyznaczone do rozwoju zabudowy.

Obszary wielofunkcyjne:

Na obszarach wielofunkcyjnych (W1) przewidywany jest rozwój lub kontynuacja:

- funkcji mieszkaniowych (na takich samych zasadach jak wyżej określone dla terenów zabudowy mieszkaniowej);
- funkcji drobnej wytwórczości i usług nieuciążliwych, tj. takich, których oddziaływanie nie wykracza poza granice działki;
- funkcji usług sportu, rekreacji i/lub turystyki,
- funkcji magazynowo – składowych, infrastruktury i zaplecza technicznego.

Poszczególne funkcje mogą występować samodzielnie lub w dowolnym stopniu być łączone na jednym terenie, które wyznaczono w wielofunkcyjnych strefach aktywności gospodarczej, a także w miejscowościach leżących przy drogach powiatowych (Sarnów, Nowa Wróblina, Wnętrzne, Anonin) oraz wojewódzkich (Ogniwo, Kosuty i Józefów)

Na obszarach wielofunkcyjnych (W1) dopuszcza się lokalizację nieuciążliwych obiektów produkcyjnych, jak również usług publicznych, służących zaspokojeniu potrzeb lokalnej społeczności.

Na obszarach wielofunkcyjnych objętych ochroną konserwatorską (W2) przewidywana jest kontynuacja obecnie pełnionych funkcji. Dopuszcza się także (w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków co do skali i funkcji):

- adaptację obiektów do pełnienia innych funkcji, w tym usług publicznych, usług turystyki,
- budowę nowych obiektów.

Obszary wielofunkcyjne (W2) wyznaczono na terenach objętych ochroną konserwatorską, bądź na terenach postulowanych do objęcia ochroną. Są to tereny dawnych majątków ziemskich (Niedźwiadka, Jeleniec, Wesołówka, Kosuty, Sarnów).

Obszary działalności gospodarczej:

Obszary przeznaczone dla rozwoju działalności gospodarczej obejmują:

- obszary zabudowy usługowej,

- obszary zabudowy usługowej i/lub obiektów produkcyjnych, składów, magazynów,
- obszary obsługi produkcji rolnej.

Na obszarach tych, oznaczonych jako tereny przemysłowo-usługowe (PU), przewidywany jest rozwój lub kontynuacja:

- funkcji usług;
- funkcji produkcyjnych i składowych, w tym rzemiosła, hal magazynowych, wystawowych oraz zaplecza budowlanego lub transportowego,
- funkcji obsługi produkcji rolnej, w tym budynków przetwórci owoców i warzyw, hal magazynowych, funkcji handlowych.

Tereny przemysłowo-usługowe wyznaczono w ramach strefy aktywności gospodarczej na granicy Stanina i Tuchowicza oraz adaptując teren w Jarczówku.

Obszary działalności gospodarczej wymagać będą działań sanitacyjnych - zwłaszcza w stosunku do terenów przyległych (np. poprzez wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej).

Na obszarach działalności gospodarczej dopuszcza się funkcję mieszkaniową jedynie integralnie związaną z prowadzoną działalnością w ramach funkcji podstawowej (miejsce zamieszkania właściciela).

Na obszarach zabudowy usługowej dopuszcza się lokalizację nieuciążliwych obiektów produkcyjnych.

Na obszarach tych preferuje się rozwój funkcji gospodarczych a ewentualne kolizje z innymi funkcjami powinny być rozstrzygane na korzyść funkcji wiodącej.

Pozostałe obszary:

Wśród pozostałych obszarów należy wyróżnić tereny:

- usług niekomercyjnych – do których należą tereny usług publicznych (UP) i usług sakralnych (UK) oraz tereny sportu i rekreacji (US)
- infrastruktury technicznej – do których należą tereny składowiska odpadów (NU), oczyszczalni ścieków (NO) i urządzeń zaopatrzenia w wodę (WZ)
- inwestycji specjalnych – do których należą tereny inwestycji specjalnej (IS) obejmujący teren poligonu wojskowego „Jagodno”.

Na terenach usług publicznych należy lokalizować usługi zastrzeżone do zadań samorządu gminnego i innych organów publicznych, to jest usługi z zakresu oświaty, kultury, sportu, zdrowia, bezpieczeństwa publicznego czy administracji. Tego typu

tereny znajdują się w większości miejscowości i obejmują tereny szkół, świetlic wiejskich, ośrodka kultury, urzędu oraz tereny należące do gminy, również takie, które wcześniej pełniły funkcje publiczne, a obecnie wymagają przekształcenia.

Na terenach usług sakralnych adaptuje się istniejące zagospodarowanie. Dopuszcza się także lokalizację innej zabudowy związanej z funkcją tego terenu np. plebanie. Takie tereny wyznaczono w miejscach występowania kościołów i kaplic w Jeleńcu, Tuchowiczu, Staninie, Kopinie i Sarnowie.

Na terenach sportu i rekreacji (US) znajdujących się w Niedźwiadce i Celinach Szlacheckich należy lokować usługi sportu i rekreacji o charakterze publicznym, dla zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej.

Na terenach infrastruktury technicznej adaptuje się istniejące zagospodarowanie oraz dopuszcza się lokalizowanie nowych obiektów budowlanych związanych z funkcją terenu. Tereny infrastruktury obejmują teren składowiska odpadów w Niedźwiadce, teren oczyszczalni ścieków w Staninie oraz tereny ujęć wody w Tuchowiczu i Jeleńcu.

III.2.3.2. Obszary otwarte z dopuszczeniem ekstensywnych form zagospodarowania

Obszary rolne

Do obszarów tych należą:

- tereny rolne (R),
- tereny rolne w dolinach rzek i cieków wodnych (RE)

Na terenach rolnych (R) oraz terenach rolnych w dolinach rzek i cieków wodnych (RE) ustala się zachowanie funkcji rolnej oraz dopuszcza się adaptację istniejącego zagospodarowania.

Na terenach rolnych (R) dopuszcza się, przy zachowaniu zasad ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu, lokalizację nowej ekstensywnej zabudowy zagrodowej z możliwością wykorzystanie jej do celów agroturystyki, a także obiektów związanych z produkcją rolną i jej obsługą, na działkach posiadających dostęp do drogi publicznej, z wyłączeniem obszarów położonych w granicach korytarzy ekologicznych.

Tereny rolne w dolinach rzek wskazano dla ochrony ekosystemów rzeki Bystrzycy i Wilkojadki wraz z przyległymi do niej mniejszymi ciekami. Natomiast tereny rolne wypełniają niezurbanizowany obszar gminy.

Obszary leśne

Do obszarów tych należą:

- obszary lasów (ZL),
- obszary przeznaczone do zalesienia (LZ),
- obszary zadrzewień.

Na terenach lasów, nie przewiduje się zmian przeznaczenia tych terenów na cele nieleśne. W obrębie obszarów lasów państwowych prowadzona jest planowa gospodarka leśna. W lasach prywatnych gospodarka taka powinna być prowadzona z poszanowaniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i wartościowych komponentów miejscowego krajobrazu, w szczególności na obszarach objętych przestrzennymi formami ochrony przyrody.

Penetracja turystyczna obszarów leśnych odbywać się powinna przede wszystkim na podstawie przyjętych programów przebiegu ścieżek rowerowych, tras edukacji ekologicznej oraz tras rekreacji konnej. Przy takich trasach należy zorganizować miejsca biwakowe i zapewnić pojemniki na śmieci.

Największe obszary przeznaczone do zalesień proponuje się w kompleksach leśnych w Borowinie, Tuchowiczu, Celinach Włociańskich, Wólce Zastawskiej, Zagoździu, Kiju, Kopinie i Wnętrznem.

III.2.3.3. Obszary wyłączone z zabudowy

Obszary wyłączone z zabudowy obejmują ogólnodostępne tereny naturalne (lasy, doliny rzek, zbiorniki wodne), tereny rolne w dolinach rzek i cieków wodnych, zainwestowane tereny otwarte takie jak: cmentarze czy ogródki działkowe. Na obszarach tych obowiązuje całkowity zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej (z wyłączeniem budynków związanych z funkcjonowaniem i utrzymaniem tych terenów).

Do obszarów tych należą tereny:

- rolne w dolinach rzek i cieków wodnych (RE),
- cmentarzy (ZC),

- ogródków działkowych (ZD) – z wyłączeniem obiektów niewymagających pozwolenia na budowę,
- parków podworskich (ZP) – z wyłączeniem odtworzenia dawnej zabudowy lub nowych obiektów zgodnie z wymogami konserwatorskimi,
- lasy (ZL),
- rzeki i cieki wodne,
- zbiorniki wodne.

Tereny cmentarzy w Jeleńcu, Tuchowiczu i Staninie to tereny otwarte zainwestowane. W ramach tych obszarów dopuszcza się urządzenie nawierzchni utwardzonych, lokalizację elementów małej architektury oraz parkingów publicznych i innych urządzeń służących obsłudze funkcji głównej.

Zachowuje się istniejące zagospodarowanie i użytkowanie terenów ogrodów działkowych w Jeleńcu. Jednocześnie zakazuje się zmiany przeznaczenia terenów ogrodów działkowych na tereny budowlane.

Tereny rolne w dolinach rzek i cieków wodnych, charakteryzujące się wysokim udziałem użytków zielonych to tereny otwarte, służące zachowaniu lokalnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych, zapewniające ciągłość powiązań ekologicznych. Wskazuje się na konieczność utrzymania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej terenów wartościowych przyrodniczo.

Na terenach parków podworskich w Sarnowie, Kosutach, Niedźwiadce, Jeleńcu i Wesołówce dopuszcza się jedynie takie zagospodarowanie, jaka spełniać będzie wymogi konserwatorskie.

III.2.3.4. Formy i zasady zagospodarowania terenów

W sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy stosować, niżej opisane, zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów. Zasady te powinny być także zalecane inwestorom w przypadkach realizacji zabudowy na terenach, dla których nie sporządzono planu miejscowego. Niżej określone zasady zabudowy i zagospodarowania terenów mają charakter ogólny. Mogą być korygowane, jeżeli wyniknie to ze stanu istniejącego i koncepcji szczegółowych opracowywanych w ramach sporządzania planów miejscowych, wydawania decyzji o warunkach zabudowy lub innych uwarunkowań.

Maksymalna wysokość budynków:

- budynków mieszkaniowych jednorodzinnych (wolnostojących, w zabudowie bliźniaczej i szeregowej) - do 2 kondygnacji i ew. 1 kondygnacja w formie poddasza mieszkalnego oraz do 12 m nad poziom terenu,
- budynków mieszkaniowych wielorodzinnych - do 4 kondygnacji i ew. 1 kondygnacja w formie poddasza mieszkalnego oraz do 15 m nad poziom terenu,
- budynków mieszkaniowych z wbudowanymi usługami do 13 m w zabudowie jednorodzinnej i do 16 m w zabudowie wielorodzinnej,
- budynków letniskowych – do 2 kondygnacji (w tym 1 kondygnacja w formie poddasza mieszkalnego) i do 7 m nad poziom terenu,
- budynków gospodarczych i garażowych na terenach zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej - do 5 m nad poziom terenu.

Dopuszcza się przekroczenie powyższych maksymalnych wysokości budynków:

- w przypadku wyznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lokalnej dominanty przestrzennej,
- w przypadku obiektów kultu religijnego,
- dla hal sportowych, krytych basenów i innych urządzeń sportowych w przypadkach gdy jest to uzasadnione ich funkcją,
- dla zabudowy przemysłowej i silosów, w przypadkach gdy wynika to z technologii produkcji.

Nowa zabudowa mieszkaniowa powinna gabarytami, usytuowaniem i stylem architektonicznym harmonizować z sąsiedztwem.

Nie ogranicza się form architektonicznych wynikających z potrzeb technologii produkcji, której służy zabudowa lub ze specyfiki obiektów sportowych.

Dla zabudowy przemysłowej, składowej i magazynowej zaleca się analizowanie skali i form projektowanej zabudowy pod kątem wzajemnych relacji z inwestycjami na terenach sąsiednich oraz w kontekście krajobrazowym.

Minimalne wielkości działek przeznaczonych pod zabudowę:

- jednorodzinną - ponad 750 m²,
- wielorodzinną - ponad 200 m² na każde mieszkanie,
- jednorodzinną z usługami - ponad 1000 m²,
- letniskową - ponad 500 m².

W uzasadnionych przypadkach możliwe jest zmniejszenie minimalnej wielkości działek, jednak nie więcej niż o 10%.

Minimalne wielkości powierzchni biologicznie czynnej dla działek przeznaczonych pod zabudowę :

- jednorodzinna – ponad 50%,
- wielorodzinna – ponad 25%,
- jednorodzinna z usługami – ponad 20%,
- letniskową – ponad 60%,
- przemysłową i/lub składową – ponad 20% (w tym co najmniej 10% pod izolacyjną zielenią wysoką).

Dla nowej zabudowy zlokalizowanej wzdłuż dróg krajowych nie należy projektować wjazdów na posesję bezpośrednio z tych dróg. Obsługa ruchu lokalnego powinna odbywać się poprzez sieć dróg lokalnych i/lub drogi równoległe do drogi krajowej o klasie minimum drogi dojazdowej.

Określenie potrzeb parkingowych powinno następować na podstawie poniższych wskaźników:

- mieszkalnictwo - minimum 2 miejsca postojowe na dom jednorodzinny i 1 miejsce postojowe na 1 mieszkanie, w zabudowie wielorodzinnej,
- handel i usługi - minimum 1 miejsce postojowe na 30m² pow. użytkowej,
- gastronomia - minimum 1 miejsce postojowe na 4 miejsca konsumpcyjne,
- biura i urzędy - minimum 1 miejsce postojowe na 30m² pow. użytkowej.

Miejsca postojowe powinny być zlokalizowane na terenie, na którym jest realizowana inwestycja.

III.2.4. Infrastruktura

III.2.4.1. Komunikacja

Obecny układ komunikacyjny zapewnia dobre połączenia zarówno wewnątrz gminy jak i z najbliższym otoczeniem. Zadaniem gminy będzie poprawa jakości swoich dróg, czyli niezbędne modernizacje w zakresie utwardzania nawierzchni czy dostosowania do właściwych parametrów technicznych.

Wraz z planowanym rozwojem gminy, wyznacza się nowe tereny pod zabudowę. Na tych terenach konieczne będzie wprowadzenie nowego układu komunikacyjnego.

W zakresie dróg powiatowych należy doprowadzić do modernizacji dróg, przede wszystkim tych, które łączą gminę z otoczeniem.

Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa układ komunikacyjny należy dostosować do standardów europejskich poprzez wyrównanie i wzmocnienie nawierzchni, modernizację oraz budowę nowych odcinków.

Na obszarze gminy Stanin przeznaczono:

- do modernizacji w pierwszej kolejności – droga wojewódzka nr 808, linia kolejowa C-E 20 (Łowicz – Pilawa – Łuków),
- do modernizacji w drugiej kolejności – droga wojewódzka nr 807, droga krajowa nr 76, linia kolejowa Łuków – Dęblin – Radom,
- do zmiany kategorii – z drogi powiatowej na drogę wojewódzką drogę relacji Stoczek Łukowski – Wnętrzne – Krzywda – Kock.

W zakresie klasyfikacji dróg wskazuje się, aby droga krajowa była modernizowana tak, aby spełniała parametry dla drogi klasy GP – głównej ruchu przyspieszonego, a drogi wojewódzkie parametry dla drogi klasy G – głównej. Pozostałe drogi w zależności od pełnionej funkcji powinny mieć klasę dróg zbiorczych - Z, lokalnych - L i dojazdowych - D.

III.2.4.2. Infrastruktura techniczna

III.2.4.2.1. Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia w wodę obsługuje obecnie mieszkańców wszystkich miejscowości. Konieczna będzie rozbudowa systemu wraz z rozwojem nowych terenów budowlanych.

Punkty zasilania wodociągów położone w granicach gminy to ujęcie wody w Tuchowiczu oraz projektowane ujęcie w Jeleńcu. Część wodociągów zasilana jest z zewnętrznych źródeł znajdujących się w gminie Krzywda i gminie Łuków.

Zaopatrzenie w wodę ma pokrywać potrzeby w zakresie wody pitnej, wody do celów przeciwpożarowych oraz do celów gospodarczych.

III.2.4.2.2. Gospodarka ściekowa i odprowadzanie wód opadowych

Obecnie część mieszkańców Stanina oraz Wesołówki posiada zbiorczy system odprowadzania ścieków. Oczyszczalnia w Staninie jest w stanie obsługiwać wsie

Stanin, Wesołówka, Kosuty i Jarczówek po dalszej rozbudowie oczyszczalni do przepustowości 300 m³/dobę.

Zgodnie z „Programem ochrony środowiska dla gminy Stanin na lata 2004-2014” w gminie powinny powstać lokalne oczyszczalnie ścieków obsługujące kilka wsi. Proponowane lokalizacje to:

- Jeleniec – obsługa wsi Jeleniec, Kierzków, Sarnów,
- Józefów – obsługa wsi Józefów, Tuchowicz, Gózd, Anonin,
- Niedźwiadka i/lub Kopina – obsługa wsi Kopina, Aleksandrów, Niedźwiadka, Ogniwo, Wnętrzne, Zagoździe,
- Zastawie – obsługa wsi Zastawie, Wólka Zastawska, Jedlanka-Osada,
- Celiny Szlacheckie – obsługa wsi Celiny Szlacheckie, Celiny Włociańskie.

Zabudowa zlokalizowana poza głównymi ciągami drogowymi powinna posiadać indywidualne systemy odprowadzania ścieków, w tym zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Odprowadzanie wód opadowych powinno odbywać się na dotychczasowych zasadach, to jest wody deszczowe należy zagospodarować na własnej działce poprzez odprowadzanie do gruntu bezpośrednio lub za pośrednictwem zbiorników retencyjnych.

Wody opadowe z układu drogowego i powierzchni utwardzonych terenów usługowo-produkcyjnych należy odprowadzić do powierzchniowych obiektów odwadniających (np. rowy przydrożne, muldy, zbiorniki retencyjno-infiltracyjne), w zależności od możliwości zastosowania poszczególnych rozwiązań. Przed odprowadzeniem ścieków deszczowych do odbiornika należy zapewnić ich podczyszczenie w urządzeniach osadnikowych.

III.2.4.2.3. Elektroenergetyka

Obecnie cała gmina jest zelektryfikowana. Wraz z rozwojem zabudowy konieczna będzie rozbudowa sieci elektroenergetycznej średniego napięcia (15 kV) i niskiego napięcia (0,4 kV) oraz stacji transformatorowych. Stan techniczny istniejących linii nie jest zadowalający, co wymusi modernizację poszczególnych odcinków.

Przez teren gminy, w układzie wschód-zachód, przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV. Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego projektowane są 2 linie

wysokiego napięcia 110 kV w układzie północ-południe, które mają łączyć się z istniejącą linią 110 kV i prowadzić do sąsiedniej gminy Krzywda.

Na terenie gminy dopuszcza się również pozyskiwanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, np. poprzez farmy fotowoltaiczne wykorzystujące energię słoneczną. Moc jednego zespołu urządzeń nie może przekraczać 100 kW.

III.2.4.2.4. Zaopatrzenie w gaz

Obecnie część mieszkańców ma dostęp do sieci gazowej. Docelowo cały obszar gminy ma być objęty siecią, tak aby zaspokoić potrzeby gazowe na cele bytowo-gospodarcze i grzewcze.

Przez teren gminy poprowadzono gazociąg wysokiego ciśnienia w układzie wschód-zachód. Gazociąg wyposażono w stacje redukcyjno-pomiarowe zlokalizowane w Tuchowiczu i w Kosutach, umożliwiające zasilanie gazociągów przeznaczonych do zaopatrzenia gospodarstw.

III.2.4.2.5. Ciepłownictwo

Obecnie mieszkańcy gminy korzystają z indywidualnych źródeł ciepła oraz lokalnych kotłowni opalanych paliwem stałym. W związku z planowanym rozwojem sieci gazowej proponuje się jej wykorzystanie również do celów grzewczych.

Do produkcji ciepła na własny użytek dopuszcza się również stosowanie odnawialnych źródeł energii, np. kolektorów słonecznych wykorzystujących energię słoneczną. Moc jednego zespołu urządzeń nie może przekraczać 100 kW.

III.2.4.2.6. Telekomunikacja

Obecne wyposażenie w sieć telekomunikacyjną oraz internetową jest wystarczające. Wraz z rozwojem zabudowy na nowych terenach budowlanych należy modernizować i rozbudowywać sieci telekomunikacyjne i internetowe.

Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i teleinformatycznej powinien opierać się na następujących zasadach:

- przewiduje się możliwość lokalizacji sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych, jak i w nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej,
- należy objąć gminę zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkim i krajowym,

- zakłada się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych), stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.

III.2.4.2.7. Gospodarka odpadami

W prowadzeniu gospodarki odpadami komunalnymi przyjmuje się zasady:

- segregacji odpadów u źródła,
- maksymalnego wykorzystania gospodarczego odpadów,
- obróbki odpadów niebezpiecznych w miarę możliwości w jak największym stopniu przy zastosowaniu procesów fizykochemicznych i biologicznych,
- utylizacji pozostałych odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska.

Obecnie odpady komunalne w gminie Stanin utylizowane są na składowisku odpadów komunalnych zlokalizowanego na terenie gminy w miejscowości Niedźwiadka. Zakończenie eksploatacji składowiska przewiduje się na 2020 rok. W związku z tym nie przewiduje się nowej lokalizacji obiektu utylizacji odpadów o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Stanin.

III.2.5. Obszary szczególnej polityki przestrzennej

III.2.5.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

Na terenie gminy Stanin do ponadlokalnych inwestycji celu publicznego ujętych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa oraz programach rządowych należą:

- modernizacja linii kolejowej C-E 20,
- modernizacja linii kolejowej Łuków - Dęblin - Radom,
- modernizacja drogi krajowej nr 76,
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 807
- przebudowa drogi wojewódzkiej nr 808,
- modernizacja drogi powiatowej we wsi Wnętrzne do kategorii drogi wojewódzkiej,
- modernizacja dróg powiatowych,
- budowa linii elektroenergetycznych 110 kV do miejscowości Krzywda,
- utworzenie Łukowskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną.

Natomiast do lokalnych inwestycji celu publicznego należą:

- modernizacja i rozbudowa sieci dróg gminnych,
- modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznej średniego napięcia,
- modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej,
- modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej,
- modernizacja i rozbudowa sieci gazowej,
- modernizacja i rozbudowa sieci telekomunikacyjnej,
- modernizacja i budowa obiektów użyteczności publicznej to jest obiektów oświaty, kultury, sportu, administracji,
- modernizacja składowiska odpadów,
- opieka nad zabytkami.

III.2.5.2. Obszary dla których sporządzenie planu jest obowiązkowe

Na obszarze gminy nie stwierdza się występowania terenów, dla których sporządzenie planu byłoby obowiązkowe.

III.2.5.3. Obszary dla których gmina zamierza sporządzić plan

Wyznacza się obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plan miejscowy. Do obszarów tych należą:

- obszary wielofunkcyjnych stref aktywności gospodarczej,
- obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Tereny rozwoju gospodarczego gminy, skoncentrowane w obszarach wielofunkcyjnych stref aktywności gospodarczej, obejmujących fragmenty miejscowości Stanin, Tuchowicz, Zastawie, Wólka Zastawska i Borowina, należy objąć planami miejscowymi, w których przeznaczenie terenu oraz zasady zagospodarowania powinny stwarzać warunki do rozwoju gminy. Preferowanym przeznaczeniem terenu są przede wszystkim tereny usług, tereny składów i magazynów oraz tereny produkcji z zakresu przemysłu nieuciążliwego dla środowiska.

Drugą kategorią terenów przeznaczonych do objęcia planami miejscowymi są obszary urbanizowane poszczególnych miejscowości, w których wymagane jest uregulowanie granicy między terenami zabudowy, innej niż zabudowa zagrodowa, a terenami lasów i terenami rolnymi o najlepszych klasach gleb. Powodem takich

zmian jest występowanie gruntów rolnych klasy I-III i gruntów leśnych w zwartej zabudowie wsi lub na terenach przeznaczonych pod zabudowę w Studium z 2001 roku.

W większości przypadków tereny te pokrywają się z wielofunkcyjnymi strefami aktywności gospodarczej. Poza tymi strefami takie obszary występują w Celinach Włosciańskich (teren UP), we Wnętrzem (teren W1) oraz w Kosutach i Niedźwiadce (tereny W2).

W kilku miejscowościach (Borowina, Kierzków, Sarnów, Lipniak, Aleksandrów i innych) może być wymagany miejscowy plan ze względu na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych, o ile na terenie zabudowy zagrodowej powstaną obiekty niezwiązane z gospodarką leśną. W pozostałych miejscowościach, w części centralnej, zachodniej i południowo-wschodniej gminy, na terenach zabudowy zagrodowej (M1/2) może być wymagany miejscowy plan ze względu na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych, o ile powstaną tam obiekty niezwiązane z gospodarką rolną. Granicami planów są, wyznaczone na rysunku Studium, granice terenów podlegających urbanizacji po ich powiększeniu o około 20 m w każdą stronę.

Miejscowe plany dla wielofunkcyjnych stref aktywności gospodarczej powinny powstać w pierwszej kolejności. Docelowo wszystkie obszary podlegające urbanizacji powinny posiadać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uwzględniające ochronę obiektów i obszarów wskazanych w Studium.

III.2.5.4. Obszary zagrożenia powodzią

Na terenie gminy wyznaczono obszary zagrożenia powodziowego dla rzeki Bystrzyca Północna. Na rysunku Studium wskazano zasięg wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1%. Zasięg wód powodziowych 100 letnich, wobec naturalnego charakteru nieobwałowanej doliny, sięga do naturalnych granic tarasu zalewowego rzeki.

W obszarach zagrożenia powodziowego nie wyznacza się terenów, na których możliwa jest lokalizacji zabudowy. Tereny zalewowe obejmują tereny rolne w dolinach rzek i cieków wodnych wyłączone z zabudowy oraz tereny lasów.

W obszarze zagrożenia powodzią, w wyznaczonym zasięgu wód stuletnich, zakazuje się wznoszenia obiektów budowlanych, składowania materiałów mogących

zanieczyścić wody oraz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

III.2.5.5. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Tereny zamknięte, wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych, znajdują się na północy gminy na terenie lasu wokół poligonu wojskowego (teren oznaczony symbolem IS) oraz na terenach wokół linii kolejowych.

III.2.5.6. Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW

Dopuszcza się realizację farm fotowoltaicznych na terenach rolnych, w tym na przykład na działkach o numerach ewidencyjnych 21/1, 21/2 w miejscowości Kierzków, 388, 440/1 w miejscowości Zastawie oraz 33/3, 87/1, 88, 103/1, 103/2 w miejscowości Kosuty.

UZASADNIENIE I SYNTEZA

Gmina Stanin nie posiada istotnych potencjałów naturalnych dla rozwoju działalności pozarolniczej. Jest także położona w oddaleniu od dużych miast (ok. 100 km od Lublina i ok. 110 km od Warszawy). Ogranicza to, w znacznym zakresie, możliwość poprawy warunków życia ludności. Dlatego, na obszarze gminy, od wielu już lat następuje stopniowa depopulacja – z wszystkimi tego negatywnymi konsekwencjami gospodarczymi i społecznymi. Gmina nie dysponuje także znacznymi środkami dla realizacji inwestycji publicznych. Przesądza to o trzech, przyjętych w Studium, głównych celach i kierunkach rozwoju przestrzennego obejmujących:

- kontynuację działalności rolniczej jako głównego działu gospodarki gminy,
- optymalizację wykorzystania istniejących zasobów naturalnych i wytworzonych,
- tworzenie ułatwień dla lokalizacji pozarolniczych aktywności gospodarczych.

W celu ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- wyznaczono w Studium system terenów otwartych bez prawa zabudowy lub z dopuszczeniem wyłącznie zabudowy ekstensywnej – związanej integralnie z rolnictwem (i ewentualnie agroturystyką, jako działalnością uzupełniającą),
- wskazano tereny nowej zabudowy ograniczone do stanowiących kontynuację lub uzupełnienie zabudowy istniejącej (z wyłączeniem szczególnych przypadków terenów aktywizacji pozarolniczej działalności gospodarczej).

W celu ograniczania depopulacji gminy (przez tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem oraz wzrost atrakcyjności miejsca zamieszkiwania):

- wskazano w Studium optymalne rozmieszczenie wielofunkcyjnych stref aktywności gospodarczej i w ich ramach rozmieszczenie terenów pozarolniczych aktywności gospodarczych (usług i drobnej wytwórczości),
- wskazano rejony, gdzie powinna następować poprawa warunków życia mieszkańców poprzez doposażenie tych rejonów w infrastrukturę społeczną i techniczną.

W celu stworzenia dogodnych warunków dla lokalizacji pozarolniczych aktywności gospodarczych, wskazano w Studium wielofunkcyjne strefy aktywności gospodarczej - o węzłowym położeniu w gminie i najkorzystniejszych warunkach powiązań komunikacyjnych z układem zewnętrznym. Dla tych stref powinny być

sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego – dające możliwość względnie szybkiej realizacji tam obiektów usługowych lub produkcyjnych.

Strefy te to:

- binarna strefa Stanin – Tuchowicz,
- strefa Zastawie,
- strefa Wólka Zastawka,
- strefa Borowina.

Potencjalną, wspomagającą aktywnością gospodarczą w gminie może być turystyka, w tym zwłaszcza agroturystyka. W Studium, w zgodzie z Planem zagospodarowania województwa lubelskiego, wskazano północno – wschodnią część gminy jako preferowany rejon rozwoju turystyki.

Rozwój turystyki na obszarze gminy warunkowany jest, między innymi, utrzymaniem i poprawą ładu przestrzennego oraz przestrzeganiem zasad rozwoju zrównoważonego. W Studium wskazano standardy i warunki realizacji zagospodarowania przestrzennego, w tym zabudowy, nakierowane na osiągnięcie tego celu.

Obszary i zasady realizacji omawianych działań zostały wskazane przy uwzględnieniu wymogów ochrony przyrody, środowiska i dziedzictwa kulturowego, czemu służą odpowiednie ustalenia Studium.

Gmina Stanin posiada względnie dobrze rozwiniętą sieć dróg. W związku z tym, nie zakłada się budowy nowych dróg a jedynie modernizację istniejących.

Przyjęte w Studium rozwiązania są zgodne z ustaleniami zawartymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego oraz ze strategią rozwoju i lokalnymi planami i programami rozwoju gminy.